

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.—
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 170

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettirista (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . „ 15 „
za trikrat . . . „ 13 „
za večkrat primeren popust.

Periodna oznaka, zalivale, osmrtice itd.:
enosolpna pettirista po 2 vin.

Poslano:

enosolpna pettirista po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bean.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Ne pravica, moč veljaj!

Celovec, 27. svečana 1914.

Ves dan se peča deželni zbor s šolskim vprašanjem in učiteljskimi plačami. Obojna zadeva je važna. Preosnovno šole zahteva kmečko ljudstvo, zboljšanje plač učiteljstvo. Volivna doba se bliža koncu, in zato skušajo nemškonalni poslanci ustreči ljudstvu in svojim najboljšim agitatorjem, učiteljstvu. Toda obema je težko ustreči, in zato se poslanci lovijo ter so med seboj needinji.

Le v enem so edini. Krivice, ki se godé koroškim Slovincem na šolskem polju, se ne smejo odstraniti! Poslanec Grafenauer pa je bil cel teden nezdružen s šolske razmere, kakor zna le on. Šolska debata, ki je trajala dopoldne od 10. ure do pol dveh popoldne in od štirih do sedmih zvečer, je bila huda. Toda poslanec Grafenauer se je držal izborna. Njegov originalen način govorjenja, jasnost izraza sta učinkovala in mestoma je potegnil za seboj celo nemško občinstvo na galeriji.

Uvodoma je izrazil svoje zadovoljstvo nad poročilom poslanca dr. Steinwenderja, v katerem vidi udejstvovanje šolske reforme, ki jo je zahteval on že celih 16 let. Obžaluje pa, da je ostalo pri starih krivicah, ki se godé Slovincem na šolskem polju v jezikovnem oziru. Jasno dokazuje, da je uspešen pouk na ljudskih šolah mogoč edino na podlagi materinega jezika. Nihče od večine mu še ni mogel tega načela ovreči. Veliko neprijetnosti in narodnega prepira bi v deželi izostalo, če bi se Nemci vendar že enkrat začeli ozirati na naravne pravice Slovencev. Saj se koroški Slovenci ne branimo učiti nemško; nasprotno! Govori se o zaostalosti koroških Slovencev. Toda kdo je kriv! Ljudstvo ne; če se mu siloma onemogoči izobrazba v materinem jeziku, kakor je to v navadi pri vseh narodih.

Kdo noče sprave?

Govornik poziva kot zastopnik koroških Slovencev nemškonarodno večino, da napravi s Slovenci spravo. Prej ko se Nemci z nami pobotajo, tem boljše bo za nje same! Narodno stremenje je opažati pri vseh narodih. Tudi pri koroških Slovincih! S tem naj nemški nacionalci računajo, če hočejo napraviti dober računski zaključek.

Toda prvi pogoj za spravo je, da nemška večina pripozna Slovincem pravico do šol, kakor si jih sami hočemo urediti, da

deželni odbor opusti pasivno rezistenco nasproti Slovincem v šolskem vprašanju. Škandal je, da se od leta 1908. in 1911., odkar so najvišje instance v šolskem vprašanju rešile slovenske šolske pritožbe v prilogi Slovincem, niti za pičico ni izpremenilo.

Glasom § 6. šolskega in učnega reda se mora poleg občin glede učnega jezika v šoli vprašati tudi deželni odbor. Toda ta deželni odbor šolskemu svetu že leta ne dá nobenega odgovora. Mi imenujemo tako postopanje štrajk. Deželni odbor se naslanja na to, da zakon ne določuje roka, do kdaj da mora deželni odbor odgovoriti.

Toda govornik je našel še drug paragraf, ki tudi ne določuje roka, in vendar si zna vlada pomagati. To je § 33. občinskega volivnega reda. Govornik kot najstarejši občinski odbornik v svoji občini namenoma ni hotel sklicati seje za volitev župana. Kdo ga bo prisilil? Saj tudi ta paragraf ne določa, do kdaj da se mora to zgoditi. Toda po večkratnem opominu si je znal vodja smohorskega okrajnega glavarstva pomagati in je govorniku staval rok in je napravil konec Grafenauerjevemu štrajkanju.

Ekscelenca, gospod deželni predsednik! Ko sem dobil od gospoda glavarja v Smohoru ukaz, sem naredil pred njim najhvaležnejši poklon, ker mi je pokazal, kako se dá s takimi paragrafi tudi v določenem času kaj doseči. Red mora biti. Tu je c. kr. okrajno glavarstvo in tam zastopnik avtonomne občine. V analognem slučaju je tu c. kr. deželna vlada in tam deželni odbor, avtonomna deželna oblast. Ekscelenca, pojdi tja in stori tudi ti tako! (Bučna veselost v zbornici in na galeriji) in konec bo štrajka deželnega odbora.

Govornik omeni tudi škandal, ki se je zgodil v Guštanju, ker so bile tri deklice kruto kaznovane, ker so na ulici pozdravile učiteljico v slovenskem jeziku. Zdi se, da je šolska oblast že storila tu svojo dolžnost. Pričakuje pa, da bo pokazala potrebno energijo tudi drugod in v vseh slučajih, in potem je upanje, da bo takih škandalov konec. Šolska oblast naj vendar enkrat že uredi tudi razmere v Selah, kjer je razpustila krajni šolski svet že pred dvema letoma in v tem trdoslovenskem kraju imenovala trdonemškega komisarja, ki ga mora občina vrh tega še plačevati. Občina se je pritožila, pa zaman!

Ne štrajka pa samo deželni odbor, ampak celo deželni šolski svet, ki je prošnjo občine škofiče, da naj se uvede v tamošnjo šolo slovenski učni jezik, odklo-

nil, in ko je ministrstvo pritožbi občine ugodilo, zahteval od krajnega šolskega sveta zapisnik v te zadevi, toda še do danes čaka občina zaman.

Žaljeve šolske knjige.

Govornik dokazuje nato iz citatov iz Ebnerjeve knjige »Heimatkunde von Kärnten«, kako se v tej, od naučnega ministrstva aprobirani knjigi žali Slovence, kako knjiga omenja vse, kar je hvalevrenega pri Nemcih, ki jih čez mero povzdiguje, pač pa pisatelj noče videti istega, kar hvali pri Nemcih, tudi pri Slovincih, ki jih slika le kot berače, ki so sposobni le še za navadne delavce. Vsaj politika bi morala biti iz šolske knjige izključena, toda knjiga govori o »fortschrittlich« prebivalcih v raznih dolinah, kjer gospodujejo nemški nacionalci. O Slovincih, ki že od nekdaj živimo na svoji domači zemlji, pravi, da silijo naprej (v nemško ozemlje); slovenski knezi na Gosposvetem polju bi vedeli o tem prepevati drugo pesem, ko bi vstali iz grobov! Knjiga laže tudi, da v dravski dolini ni Slovencev in psuje Slovence z »bindišarji«. Konečno je profesor dr. Angerer izpovedal v zbornici: »Knjigo smo prej pregledali, predno je dobila aprobacijo.« Kdo pa so tisti »smo«? Ali je dr. Angerer tisti činitelj, ki je poklical aprobirati učne knjige? Toda ni težko uganiti, kdo je tisti »mi smo«, pa dr. Angerer bi zopet utajil.

Govornik prebere še žaljiv odstavek iz Fritschove začetnice: »Ich bin ein Deutscher«. Kaj bi rekli Nemci, ko bi se za njihove otroke uvedla v šole taka slovenska šolska knjiga? Učitelja s knjigo vred bi poglajni, in prav bi imeli. To je škandal brez primere, ki je mogoč le pri Nemcih, ki bolehalo na domišljiji, da pred Germani ni bilo žive duše na svetu, in ko je Bog ustvaril nebo in zemljo, sta bila po naziranju Nemcev nebo in zemlja nemška.

Odgovor Nemcev.

Deželni odbornik baron Sterneck je prebral odgovor, ki ga je sestavil deželni odbor, v katerem poudarja, da ne pusti kršiti deželne avtonomije. Ebnerjeva knjiga je dobra in jo mora vsak Korošec odobravati, uvedena pa še ni v šole. Šole morajo ostati, kakršne so, ker so za Slovence najbolj primerne.

Tako sodbo je izrekel največji pedagog, največji šolnik na svetu, baron Sterneck, voljen iz skupine veleposestev, in tej pedagogični neumnosti, za katero je odgovoren deželni odbor koroški, so ploskali nemški nacionalci.

K besedi se je oglasil tudi baron Franc

Aichelburg, ki je iz starodavnih zapiskov v Puncartovi knjigi hotel dokazati da izraz »Windische« ni žaljiv.

Dobernič in slovenski liberalci v objemu.

Poslanec Dobernič se je skliceval na »Slovenski Narod«, da je ta list priznal, da v Ebnerjevi knjigi ni nobene žalitve za Slovence, da je bil v Ljubljani napovedan celo protestni shod, ki so ga pa opustili, ko se je izvedelo, da ni bilo res, kar je trdil poslanec Jarc.

Omenja interpelacijo dr. Lampeta v deželnem zboru kranjskem. Vendar teh pojavov med Slovenci v zadevi koroških Slovencev, ki se vedno in povsod ponavljajo, Nemci ne smejo podcenjevati: Ne bo dolgo, da bo Koroška v jugoslovanskem vprašanju igrala važno vlogo. V dunajskih krogih so o koroških razmerah čestokrat napačno poučeni, in naša skrb je, da te informacije korigiramo.

Nemci ne marajo sprave!

Narodnostna sprava, pravi Dobernič, se mora izvršiti po deželah, ker so povsod drugačne razmere. Takih razmer, kakor na Koroškem, nikjer drugod ni. (Dobro povedano! Vilajet v pravem pomenu besede! Dop.) Pozabiti pa tudi ne smemo Nemcev ob morju. Na Koroškem smo Nemci dovolj močni, da se bomo ubranili najhujših napadov, zlasti izsiliti si ne damo ničesar. Tudi vlade se ne bojimo. O knjigi »Aus dem Wilajet Kärnten« ne mara govoriti, pač pa protestira zoper odstavek, v katerem se slika nemške nacionalce kot nezanesljiv avstrijski element.

Poslanec Dobernič je torej odklonil spravo in napovedal, da bodo uganjali nemški nacionalci še nadalje nasilno politiko zoper Slovence, ker se jim ni treba nikogar bati: Ne vlade, ker plava v njihovi vodi, ne Slovencev, ki vsled krivične razdelitve volilnih okrajev ne pridejo do moči in so povsod izrinjeni. To je politika nasilstva! Zares značilno za koroške razmere.

Privrandan baron.

Oglasil se je zopet zastopnik veleposestva, ki je v tej debati pokazalo ravno toliko nacionalne strasti, kakor malo modrosti, baron Helldorf. Povedal je najprej, da je pred tridesetimi leti privrandal v deželo in da ni bilo tedaj takega narodnega boja. Gospod baron ima menda zelo kratko pamet, da se ne spominja, da so bili tedanji Nemci tudi drugega kova, morda tudi on sam! Pravi, da privrandani Slovenci kalijo mir in poziva vlado, da jih izžene.

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušček, poslovenil dr. Leopold Léonard.

(Dalje.)

V tem trenutku se je prikazal mesec in med zibajočimi se oblaki vrgel blede žarke na voziček, duhovnika, Marcelka, pokvarjen most, in ti žarki so odsevali v bleščeči se sablji in gumbih plašča na zemlji.

»Kaj se je zgodilo?« je Revski vprašal, ki se je vračal s Poganja, »ti, Marcelček, si izvršil razbojništvo.«

»To je za našo sveto vero in pozbite, gospodič, kar vidite, prosim vas ponižno in dobro svetujem.«

»Razumem, Marcelček . . . ti moram kaj pomoči?«

»Hm . . . skočite na most k Name-tom, tam čaka Malinov, saj ga poznate . . . in povejte mu, naj takoj pride sem, ker duhovni oče je prost.«

»Ah!« kriknil je Revski in se globoko priklonil: »častiti oče, blagovoli-te sprejeti naše gostoljubje.«

»Hvala, gospodu, prišel sem h kmetom in pri njih ostanem.«

»Gospodič, hitite,« je priganjal Marcelček, »imamo še veliko dela.«

»Dobro, Marcelček . . . Bog daj srečo!«

»Bog daj!«

Revski je poglajni konja, da bi skočil čez jarek, toda konj je začutil svežo kri, prsknil in skočil na stran. Revski je zagledal stražnikovo truplo, skočil čez jarek nekoliko višje in poglajni proti mostu, med potjo je pa premišljeval z neko grenkobo, da je Marcelček človek čina, on pa nepraktičen sanjar.

Na mostu ni dobil nikogar, pogledal je okrog in zagledal na poti voz, vprežen z dvema konjema. Jahal je bližje in ko je zagledal dečka na vozu, je vprašal:

»Si ti od Malinovega?«

Deček je odmrmljal nekaj nejasnega in vprašal čez trenutek:

»Ali kaj bi mu radi, gospodič?«

»Iščem ga.«

V tem trenutku je stopil izza drevesa Malinov:

»Dober večer, gospodič!«

»Ali ste vi . . . Marcelček vas čaka s svobodnim jetnikom sredi pota . . . veste, pri mostičku.«

»Ali je mogoče?« je zaklical nago-vorjeni, a v glasu je bilo brati začude-nje in radost.

»Hitite . . . treba je izbrisati sledi . . . ako vam zamorem pomagati . . . povejte naravnost.«

»Hvala, gospodič, to je naša stvar,« in obrnivši se, je zaklical: »Stah, pri-di! . . . Pojdite domov, gospodič.«

Ko se je Revski oddaljil nekaj korakov, je stekel za njim in zaklical:

»Gospodič! . . . Vi niste ničesar vi-delj in ničesar slišali.«

»Vem.«

»Torej z Bogom!«

Obrnil se je k vozu, vzel vajeti v roki in hitro zapeljal na poljsko pot. V medlih mesečnih žarkih je zagledal voziček in Marcelka, ki je popravljal mostiček.

Skočil je z voza, stekel k duhovniku in poljubljajoč mu roko:

»Častiti oče, ni naša krivda, da so vas pograbili razbojniki.«

»Vem to . . . hvala za izkazano po-moč . . . ali ni bilo drugega načina, ali je moral poginiti?«

Malinov je spoznal, o kom govori duhovnik, kajti mimogrede je zagledal plašč, sabljo in revolver stražnika ter je rekel:

»Moral . . . in zgodilo se je po pra-vici . . . to je bil pes!«

»Pa vendar je grozen greh,« je vz-dihnil duhovnik.

»Še večji bi bil prepustiti evhari-stijo v zaničevanje brezbožnikov . . . Gotovo so ti razbojniki mučili časti-tega očeta?«

»Ne tako zelo, toda izmučen sem.«

»Pojdemo takoj,« in obrnivši se:

»Ali je most že gotov?«

»Že!«

»Stanko, pojdi z vozom naprej pod gozd, a glej dobro, če je varno . . . jaz

pa z duhovnim očetom,« in priklonil se je, »a ti Marcelček peš za nami, a v slučaju zaskovikaj kakor sova, si raz-umel?«

»Ali ta tu ostane?« pokazal je Mar-celek na jarek.

»Plašč in orožje na voz . . . po nje-ga pridemo . . . na pot!«

Srečno, od nikogar opaženi, so do-speli na pot pod gozd. Stanko je bil že blizu domačega vrta, a takoj za njim krošnjarjev voziček, kar se je naenkrat, kot da bi izrastel iz zemlje, prikazal stari Vresjak in ker je spoznal duhov-nikov voziček, zaklical radostno:

»Hvala gospodu Bogu, ravno sem iskal duhovnega očeta.«

»Tiho!« siknil je Malinov, »ali ste vi, Francišek?«

»Jaz sam.«

»Pojdite v izbo, posedite trenutek ker gospod so utrujeni.«

»Ali bo izdal?« je zašepetal duhov-nik.

»To ne . . . toda izklepetati bi mo-gel pred ženo in morebiti bi se razneslo o stražniku . . .«

»Ali je kakšen svet?«

»Morda se najde,« je zamrmral Ma-linov.

»Hm . . . a temu, ki me je rešil mu-ke in gotove smrti . . . povejte, s čim in kako bi mu povrnil?«

»On je to storil za našo sveto vero in ne zahteva nobene nagrade.«

(Dalje.)

Zahteva tudi od deželne vlade, da naj katastralne mape s popačenimi nemškimi spakedranci v slovenskih krajih — baron je seveda rekel »z nemškimi imeni« — ohranijo v novi izdaji še naprej spakedranje in da naj deželni predsednik požene politiko iz cerkve. Ta »globokozamišljen govor« barona Helldorfa diši po najplitvejših agitatorskih frazah, ki naj bi kake zakonodajne zbornice ne omadeževale! Govoril je tudi še neizogibni dr. Angerer.

Grafenauerjev odgovor.

Posl. Grafenauer odgovarja posl. Dobernigu, da je vendar pomoto, ki jo je napravil posl. Jarc vsled stenograma, popravil v svojem predlogu vendar že gosp. dr. Lampe, in če je o vsem drugem tako informiran, bi bil moral tudi to vedeti. Trdil tudi ni, da je Ebnerjeva knjiga aprotirana. Toda od aprobacije do uvedbe je le en korak, in žalostno je, da take knjige dobivajo aprobacijo. Na slovenske liberalce v Ljubljani se pa naj Dobernig le ne sklicuje, ker so povsod dobri ljudje in hinavci, in zadnjih žal tudi ne manjka na Kranjskem, da so zmožni, izdati tudi svoj narod.

Dobernig je svaril, naj bodo Nemci pozorni. Kaj hočete narediti z nami? Če se hočemo združiti s Kranjci, ne pustite, če zahtevamo v deželi avtonomijo, tudi nasprotujete. Spravo odklanjate, ker vam ne moremo ničesar dati, ker ste nam že vse vzeli!

Nasproti baronu Aichelburgu omenja, da si nobena oblast ne upa imenovati Slovencev »Windische«, kakor tudi Nemcev ne imenuje »Svabov«.

Nasproti baronu Sternecku konstatira, da se je deželni odbor postavil na stališče moči! Moč odločuj, ne pravica, pravi deželni odbor, toda dolžnost vlade je, da izpodbije to stališče. Slovenci ne bomo tihi. Nemci naj nas le ne silijo do skrajnih korakov, za katere bodo oni odgovorni in vlada! Dr. Angererja odpravi kratkoma z zasluženim zafrkacijo: Govoril je veliko, zavračal veliko, povedal pa ničesar! Zato nimam prav nobenega vzroka, odgovarjati mu! (Bravo-klici med nekaterimi poslanci in na galeriji.)

Kranjski deželni zbor.

Seja v soboto zjutraj.

Nato se preide v specialno debato. Knez Windischgrätz predlaga glede pospeševanja umetnosti, naj bi deželni umetniški svet nakupoval umetnine sam ter se dale njemu direktno na razpolago v tej zadevi proračunane vsote.

Dr. Ravnihar zagovarja liberalno gasilno zvezo ter protestira proti postopanju deželnega odbora glede razdeljevanja podpor gasilnim društvom. Končno trdi, da večina krši s svojim postopanjem napram manjšini deželno avtonomijo. Predlaga, naj se dovoli Slovenski gasilski zvezi za izdajanje njenega glasila letnih 1600 K, a ljubljanskemu gasilnemu društvu letnih 6000 K. — Glede novih ustanov za izobrazbo umetnikov pravi, da so prenizke. Ustanovi naj se jih manj, a tiste izdatnejše. Govornik apelira na deželni odbor, naj ne opusti podpora »Glasbeni Matici«, ki je po njegovi trditvi popolnoma nepolitičen in nepristranski zavod. (Dr. Pegan: Največ mu škodujete, ako ga vi hvalite!) Predlaga, naj se dovoli »Glasbeni Matici« 4000 kron, drugim glasbenim zavodom pa 4000 kron.

Poslanec Jarc predlaga resolucijo, s katero se pozivlj ministrov, naj dovoli za manjše vodne zgradbe pavšalni znesek proti predložitvi načrtov.

Poslanec Gangl stavi predloge glede zvišanja stanarine vpokojenih nadučiteljev in vdov ter plač učiteljev na meščanski šoli v Postojni.

Poslanec Škulj omenja, da se v oddelku zdravstvo nahaja točka strežniška šola; slednja akcija bi bila zlasti za one občine velike koristi, ki so daleč od zdravnikov. Marsikdo, ki ni sam videl, bi ne verjel, koliko je eno dekle, izučeno v teh tečajih, v pomoč zdravnikom in bolnikom. Ljudje se z zaupanjem obračajo nanje, zlasti bolniki. Želja pa bi, da bi deželni odbor šel v tem zdravstvenem vprašanju občinam, zlasti v oddaljenih krajih na pomoč, da si nabavijo razna desinfekcijska sredstva, obveze in sredstva za prvo pomoč bolnikom in ranjencem. Naj bi se tudi večja pozornost obračala glede transporta bolnikov in ranjencev na postajo ter zlasti gorskim oddaljenim vasem prišlo v tem oziru na pomoč s poukom in podporo. — K točki »Dobrodelni namen« sledeče: Naj bi v tem oziru deželni odbor upošteval veliko delo preko-ristnih naših karitativnih društev, zlasti Vincencijevih konferenc. Kolikrat se denar iz ubožnega zaklada napačno razdeljuje, če se ne upošteva zares karitativnega momenta. Omenjene organizacije vršijo zares veliko delo glede bolnikov in zapuščene mladine ubogih. Priporočal bi, naj jih deželni odbor upošteva in po možnosti podpira.

V točki gasilstvo bi pač prosil, naj se obrne pozornost tudi na one vasi, zlasti v gorskih krajih, ki nimajo gasilnega orodja. Jasno je, da si posamezni kraji občajnih brigad ne morejo omisliti radi pomanjkanja sredstev kot tudi gasilnega društva ne. Kolikrat uniči požar po cele dele vasi, baš ker ni nobene pomoči radi pomanjkanja vsakega gasilnega orodja. Naj se takim krajem odpomore tudi s tem, da se iz gasilskega zaklada pomore do nabave ročnih gasilnih brizgaln.

Zivinoreja in pašništvo: naj se zlasti slednje dvigne v zapuščenih krajih naših kočevskih Slovencev v Dragi, v Starem in Novem Kotu, kjer imajo že komasacijo v več slučajih izvršeno, nadalje v Osilnici, kjer so tudi dane razmere za zboljšanje pašništva in živinoreje. Glede melioracije naj bi se v najbližji bodočnosti izvršile velike akcije, ki se že delj časa pripravljajo kot vodovod Dobre polje — Suha Krajina, vodovod po sodraški, ribniški in kočevski dolini. — Naj bi se izvršila regulacija potokov Bistrice in Ribnice, naprava mostu pri Zaluzju, oskrba več vasi z vodo robarske in turjaške občine, predvsem v občinah Sv. Gregor, Gora in Vel. Poljane, v Loškem potoku in v krajih mojega volil. okraja, odkoder so prišle že tozadevne prošnje. Iz točke občil naj bi se izvršile ceste: v Strugah, Lužarje, Golo, Sv. Gregor, Ortenek, Mahlog v Osilnici in dr. Naj bi se prišlo na pomoč onim našim krajem, ki so toli v svojih občinah zapostavljeni kot na primer naši kočevski Slovenci. Prevažna cesta bi bila Lazec — Stari Kot — Novi Kot — Prezid. Naj bi vendar enkrat prišel do udeležitve most Stuzelj, za katerega se je leta in leta prosilo. K točki prešičereja izrekom željo, da se bolj pomnožijo takozvane prešičerejske postaje. Naj vzame izrečene želje deželni zbor na znanje in jih po deželnemu odboru uresniči.

Poslanec Zorc predlaga resolucijo: Deželnemu odboru se naroča, da posebno skrb posveti razvoju vinarstva in kletarstva na Dolenjskem. Nadalje se naroča deželnemu odboru, naj prouči vprašanje bi li bilo mogoče tiste gostilničarje, ki imajo kmetije, oprostiti užitnine na vino, ki ga porabijo pri domačem gospodarstvu.

Poslanec Reisner predlaga, naj se ustavi v proračunu postavka 25.000 K za časovno napredovanje in povišanje aktivitetnih doklad deželnih uradnikov, naj se dovoli gledališki upravi 10.000 kron, naj deželni odbor deluje na to, da se II. državna gimnazija preosnuje v realno gimnazijo.

Poslanec dr. Gregorič predlaga, naj se pomakne nadupravitelj deželnih dobrodelnih zavodov v IV. činovni razred ad personam.

Poslanec Piber govori o potrebi povzdige tujkega prometa in o domovinskem varstvu. Poslanec Hladnik odgovarja dr. Ravniharju glede razdeljevanja gasilnih podpor in dokazuje s številskimi, kako so se te podpore razdeljevale pristransko v liberalni dobri ter izreka popolno zaupanje deželnemu odboru, kar se tiče načina razdeljevanja gasilskih podpor. — Končno stavi tudi resolucijo: Deželnemu odboru se naroča, naj proučuje, kako bi se komisija za agrarne operacije preustrojila, da bi bila cenejša.

Poslanec Mihelčič predlaga: Dež. odboru se naroča, naj predloži v prihodnjem zasedanju zakonski načrt, s katerim se razširi akcija pogozdovanja. Krasa tudi na Dolenjsko in celo Belokrajino.

Poročevalec dr. Krek predlaga, naj se nekatere resolucije in predlogi odkažejo odsekom, napram drugim pa zavzame odklonilno stališče.

Pri nadaljni podrobni razpravi o pokritju izvaja dr. Novak, da je življenje meščana v tako ozki zvezi s kmetom, da si noče vzeti pravice, govoriti tudi o kmečkih zadevah. Novi davki ne bodo prizadeli samo meščana in delavca, ampak tudi kmeta. No, pa kdor je prevzel odgovornost, naj jo tudi nosi. Stavi pa nato predlog, naj se ustanovi deželna kontrolna komisija osmih članov.

Poslanec Jarc predlaga resolucijo, da se c. kr. ministrstvo pozivlj, naj se pri polaganju računov pri davku podjetij drži strogo postavnih poto.

Poslanec pl. Šuklje stavi izpremi-njevalni predl. glede radeškega mostu in predlaga tudi resolucijo glede garancijskega zaklada, da naj se porabi le za železniške namene, ako postane razpoložljiv. Končno odgovarja poročevalcu, ki je rekel, da S. L. S. nikdar ne bo iskala pomoči pri drugih strankah, da S. L. S. od njegove osebe tudi nima nobene pomoči pričakovati. (Splošen smeh.)

Poročevalec dr. Krek poudarja, da je treba popolnoma sanirati deželno gospodarstvo, če se ga že hoče. Slabo bi bilo, ako bi se predložil nepopoln sa-

načni načrt, čez štiri ali pet let pa bi se moralo najemati nove dolgove. Glede predloga dr. Novaka o ustanovitvi deželne kontrolne komisije, priporoča, naj se odstopi fin. odseku.

Nato se je vršilo glasovanje o posameznih odstavkih deželnega proračuna, ki je bil končno v celoti sprejet. Stavljene predlogi so se odkazali odsekom.

Poročevalec dr. Krek predlaga: Visoki deželni zbor skleni: I. Od denarjev, nabranih v garancijskem zakladu Dolenjskih železnic, je vsoto, ki presega znesek 1.500.000 K oddati tekočemu deželnemu gospodarstvu. Pri dotičnem obračunu je vpoštevatvi obveznice z nominalno vrednostjo. II. Od glavnice 1.500.000, ki ostane še nadalje ohranjena v garancijskem zakladu Dolenjskih železnic, je vse tekoče obresti, pričešni z letom 1914., oddajati tekočemu deželnemu gospodarstvu.

Sprejeto.

Poročevalec dr. Krek predlaga: Visoki deželni zbor skleni: I. Deželni odbor se pooblašča, da v poplačilo visečega dolga, ki se je napravil v letu 1909 do 1913 v pokritje stroškov za investicije, odnosno v pokritje primanjkljajev pri tekočem deželnem gospodarstvu, najame ob ugodnem času na način, ki se mu zdi najbolj primeren, posojilo do vsote 4 milijone 400.000 kron, katere je obrestovati kvečjemu s 4 in pol odstotnimi obrestmi in vrniti najkasneje v 30 letih. II. Sklepu pod I. je izposlovati Najvišjo potrditev. III. O izvršenem najetju posojila je svoječasno poročati deželnemu zboru.

Sprejeto.

Poročevalec dr. Krek predlaga: Poročilo deželnega odbora o davščini od prirastka na vrednosti nepremičnin v letu 1912 in 1913 se vzame na znanje.

Sprejeto.

Dr. Krek poroča o izpremembi zakona z dne 6. julija 1889., dež. zak. št. 15, glede doneskov od zapuščin k normalno - šolskemu zakladu.

V svrhu saniranja deželnih financ smatra deželni odbor za potrebno, da se izpremeni tarifa, ki je sedaj mero-dajna za odmero doneskov od zapuščin k normalno - šolskemu zakladu po zakonu z dne 6. julija 1889. leta, dež. zak. št. 15. Po zvišani tarifi se utegne dobiti 24.000 K do 36.000 K več dohodka. Tozadevni načrt zakona je priložen. Finančni odsek predlaga: Visoki deželni zbor skleni: 1. Tozadevni načrt zakona se odobri. 2. Deželnemu odboru se naroča, da načrtu izposluje Najvišje odobrenje.

Sprejeto.

Poročevalec dr. Krek predlaga glede poročila deželnega odbora o milostnem odpisu davščine od prirastka na vrednosti nepremičnin v potrebnih ozi- ra vrednih slučajih: Visoki deželni zbor skleni: 1. Deželni odbor se pooblašča, da sme v izrednih slučajih po zaslišanju dotičnega občinskega odbora, ako isti na njega pripadajočo davščino na prirastek odpise in odpis iste tudi deželnemu odboru priporoča, izjemoma popolnoma ali deloma odpisati dotično predpisano davščino od prirastka na vrednosti glede onega dela, ki spada od te davščine na deželo. 2. Deželni odbor se pooblašča, da sme na izrečno prošnjo prodajalca davščino od prirastka odpustiti, če ta verodostojno dokaže, da je bil zaradi na posestovo že poprej vknjiženih dolgov prisiljen k prodaji ter da je dobljeno kupnino tudi v resnici porabil v poravnanje označenih dolgov. 3. Deželnemu odboru se naroča, da predloži dogovorivši se s c. kr. deželno vlado primerno novelo k zakonu o davščini na prirastek vrednosti nepremičnin, s katero naj se omili- lijo po dosedanj izkušnjih pretrde dolo- lobe o izmeri te davščine, zlasti glede na ekonomske razmere kmečkega prebivalstva, in se strožje pritegnejo špekulantski razkosevalci zemljišč.

Sprejeto.

× × ×

Deželni predsednik baron Schwarz je v petkovi seji na interpelacijo poslana Mihelčiča in tovarišev v zadevi vsled zgradbe belokranjske železnice preloženih poto v občini Kot, odgovoril: Pota, katera je bilo vsled zgradbe belokranjske železnice treba preložiti v občini Kot, niso še docela zgrajena in se vsled tega tudi še niso izročila dotičnim interesentom, to se bo svoječasno zgodilo na podlagi tozadevnih zakonitih predpisov. Zgrajenje predloženih poto se vrši natančno po določenih, pri političnem obhodu, vendar pa se bodo ob priliki izročitve preloženih poto želje posameznih strank, oziroma občin, v kolikor se bodo taiste spoznale za opravljene, drage volje upoštevale.

Na interpelacijo poslanca Povšeta in tovarišev v zadevi dovolitve državne pomoči za po toči oškodovano prebivalstvo v litjskem okraju in na interpelacijo poslanca dr. Zajca v isti zadevi je odgovoril:

Deželna vlada je tozadevne poizvedbe nadaljevala in jih bo nadaljevala ter bo, ker se kaže, da so bile poškodbe v nekaterih občinah litjskega okraja res velike in občutne, kakor hitro bodo poizvedbe dovršene, stavila c. kr. ministrstvu za notranje zadeve primerne nasvete.

Goriški deželni zbor.

(Iz 8. seje dež. zbora 26. februarja.)

Dodatno k včerajšnjemu poročilu še naslednje. Poslanec Fon je pri debati o učiteljskih plačah in o deželnem šolskem zalogu ugotovil stališče poslancev S. L. S.

S. L. S., učiteljske plače in deželni šolski zalog.

Najprvo odgovarja na izvajanje dr. Gregorina, ki je dejal, da je država zato dala znesek iz žganja deželam, da se z njimi izboljšajo plače učiteljem.

Nasproti temu povdarja posl. Fon, da vlada tega ni nikjer izjavila in da se o tem tudi v finančnem odseku državnega zbora, v katerem je bil govornik skozi več nego tri mesece, ni govorilo niti se kaj takega nameravalo; k večem je kak poslanec omenil, da rabi njegova dežela denarja za šolska bremena.

Nasprotno so vedno in ob vsaki priliki v parlamentu povdarjali posebno Poljaki in Čehi, da nima parlament nikake pravice se utikati v vprašanje, kako naj porabijo dežele denar, ki ga jim predokaza država.

To je tudi naše stališče.

V stvari sami omenja govornik, da se danes ne bo bavil z vprašanjem ureditve učiteljskih plač, ki še ni godno.

Principijelna stran tega vprašanja pa je danes jasna: Slovenci zahtevamo ustanovitev deželnega šolskega zaloga, ker naši šolski okraji ne prenašajo več bremen, Italijani ga pa odklanjajo.

Ker je po mnenju govornika ravno ta stvar bistvo predloga, bodo zanj glasovali tudi poslanci S. L. S.

Ali kadar se vstanovi deželni šolski zalog, bo vendar treba vanj plačevati.

Tedaj nastane vprašanje, odkod bodo gospodje vzeli potrebn denar, da se bo stekal v ta zalog in potem otekal v žepe učiteljev v obliki povišanih plač.

Govornik sicer nima razloga, da bi si radi tega razbijal glavo, izjavlja pa že sedaj, da poslanci S. L. S. ne bodo glasovali za noben predlog, ki bi naložil novih davkov našemu kmečkemu ljudstvu.

Razne podpore.

Olepševalnemu društvu »Progres« iz Gorice se dovoli 200 K. — Občanom iz Ravni (Podmelec) za zgradbo brvi čez Lipišček 200 K. — Prošnja za podporo občanov iz Grahovega za popravilo ceste, ki vodi iz Hudajužne v Stržišče in ceste, ki vodi od Stržišča v Znojle in Kal se odda dež. odboru. — Prošnja za podporo občanov iz Smasti za škodo povzročeno po požaru »Na Polju« dež. odboru. — Prošnja za podporo županstva Grahovo za zgradbo vodovoda v Grantu dež. odboru.

Dež. odboru se oddajo še prošnje:

Županstva Trnovo pri Kobaridu glede preustrojitve gradbenega načrta za državno cesto in Andreja Berginc in tov. iz Ravni (Drežnica) glede podelitve podpore za nakup železne vrvi. — Odklanjajo se prošnje za podporo Ant. Baloh iz Homca v svrhu kritja stroškov za zgradbo vodnjaka in Ant. Kracina iz Borjane za podelitev podpore v svrhu uravnanih del ob hudourniku Potočič tik njegove hiše. — Dež. odboru gredo prošnje: za podporo županstvu Lokavec za že napravljen kanalizijska dela v frakciji Britof. — Občanov iz Stanovišča, ki se tiče podpore za vzdrževanje poti iz Stanovišča do ceste Staroselo—Logje. — Za podporo kapucinskega samostana v Sv. Križu. — Zavodu sv. Marte v Trstu se dovoli 300 K. (Dalje.)

Štajerski deželni zbor.

Gradec. Po referatu Foesta o računskih zaključkih deželnih fondov od let 1909 do 1912 izjavi krščanski sociallec Riegler, da njegov klub z ozirom na še vedno nepojasnjeno ogromno preko-račenje pri zgradbi deželne bolnišnice ne bo vzel zaključkov na znanje. — Dr. Kukovec se zavzema za izpremembo občinskega volilnega reda v Celju, Mariboru in Ptuj, da bodo prišle slovenske manjšine do svojih pravic in zaključkov iz nezaupanja do deželne uprave ne odobri. — Resel (soc. dem.) izjavi, da bo tudi njegova stranka glasovala proti in zahteva od deželnega odbora intenzivnejše socialno - politično delovanje. — Finančni odsek poroča o poročilu deželnega odbora glede regulacije v deželnem zdravilišču v Rogatcu, naprave električne luči in sile

istotam in nove zgradbe leta 1910 zgo-
relega zdraviliškega poslopja. Odsek
jemlje to na znanje, želi pa, da bi se
proračuni skrbneje sestavljali, da bi
bila tako obžalovanja vredna prekora-
čenja, kakor pri tej stvari, izključena.
— Korošec predlaga, naj se besedilo
poročila izpremeni v grajo in pravi, da
sicer poročilo samo vsebuje težko ob-
dolžitve proti gospodarjenju deželne
odbornosti. Prekoračenja pri zgradbah v
Rogatecu znašajo 1.000.000 kron, dočim
je bilo vse proračunano na 460.000 K.
Zato je graja upravičena. — Horvatek
označuje voditelja rogaškega zdravili-
šča dr. Müllja kot glavnega krivca.
Predlaga, naj se poročilo ne vzame na
znanje in naj se imenuje preiskovalna
komisija, ki ima deželnemu zboru o
uspehu preiskave v prihodnjem zase-
danju poročati. V svrhu upravljanja
zdravilišča naj se imenuje deželna ko-
misija. Deželni odbornik Stallner za-
vrata napade na Müllja. Opozarja na
zvišane dohodke zdravilišča. — Resel
(soc. dem.) zavrača referenta. Müllj je
glavni vzrok »svinjskega gospodarje-
nja« v Rogatecu. Stallner naj bi s svoje-
ga mesta izginil. — Horvatek pravi, da
lahko vse dokaže. — Referent meni, da
se bo z novimi napravami napredek
Rogateca povzdignil. — Predlogi refe-
renta se sprejmejo, predlog dr. Korošca
pa odkloni. — Zanj so glasovali Slo-
venci, krščanski socialci in socialni de-
mokrati. — Prihodnja seja v ponedel-
jek popoldne.

Iz hrvatskega sabora.

DR MILE STARČEVIČ PROTI FRANKU IN HORVATU. — ODGOVOR FRANKA. — PROŠNJA FRANKA DO DR. ŠUSTER- ŠIČA IN PISMO SLEDNJEGA.

Govor dr. Mile Starčevića v popo-
danski in ponočni seji hrvatskega sabora
26. februarja je še nekoliko izpopolniti, v
kolikor se tiče afere »Jadrana« in »Bal-
kana«. Mile je bil pred sodiščem predlagal
dokaz resnice, da so dr. Frank, dr. Horvat
in dr. Sachs pri goljufijah »Balkana« ude-
leženi. Sodišče pa je to odklonilo in ni Mili
dopustilo vploga v akte. Stepan Radić
pa, ki je bil v isti aferi kot prič zaslisan,
je izpovedal, da mu je Duma v ječi (Radić
je bil takrat na Cuvajevo iniciativo zaprt)
povedala, da sta dr. Ivo Frank in dr. Hor-
vat leta 1911. prišla k njej in njenemu
možu po 25.000 K, da z njimi podkupita
visoke osebe, zato da bi se preiskava gle-
de »Jadrana« ustavila. To sta oba tudi
pred sodiščem priznala, sodišče pa za to
Aleksandra in Ano Duma ni hotelo pri-
pustiti k pričevanju. Pobotnica za ta denar
pa leži v miznici sodnika dr. Košutića
(Frank in Horvat: To je laž!) Ima dve priči,
časnikarja Lakatoša in uradnika Frischa,
ki sta tisto pobotnico videla. (Frank: La-
žeta!) Ko je Mile pozneje dobil vpogled v
akte, je videl, da protokoli o izpovedbah
dr. Horvata in dr. Sachsa manjkajo. Dr.
Horvat je velel falzificirano bilanco »Bal-
kana« podpisati. (Horvat: To je škandal,
da se v saboru preudicira sodnijski raz-
pravi!) Mile se bavi z menjicnimi goljufija-
mi pri »Balkanu«. (Horvat: Kar trdi obto-
žnica, to je za vas že dokaz!) Mile: Vi ste
na sestanku uprave pravno prava v Trstu
sami izjavili, da bi bili morali biti obtoženi,
da so vas pa rešile visoke vojaške osebe
na Dunaju. (Horvat: Hvala Bogu, da imam
tako visoke prijatelje!) Mile: Kojih sluga
ste! (Horvat: Vi pa še sluga ne morete
biti!) Kakšne zveze obstojajo med Fran-
kovci in sodnijo, se razvidi iz tega, da je
Horvat sam v Trstu pripovedoval, da sta
se državni pravdnik Johannides in pre-
iskovalni sodnik Čačić jokala, ko sta ga
morala (v preiskavi) dati zapreti. Glavna
razprava »Balkana« je bila karikatura.
Govorilo se je o 20.000 K podkupnine, a
se ni pojasnilo, kdo je dal in kdo dobil.
Horvat je bil, dasi sam najbolj kompromi-
tiran, proti zakonu zaprisežen. Frankovci
so udrli v pisalno mizo dr. Unkelhäuserja,
ker jim ni služil, da ga kompromitirajo v
madjarskih listih.

27. februarja je odgovarjal Mili dr.
Frank. Pravi, da Mili na potu denunciacij
ne bo sledil. Glede onih 25.000 K, jih
on od »Jadrana« ni dobil. Dr. Mile Star-
čević je v Trstu dejal, da mu je dr. Thaler
pripovedoval, da se je iz spisov uveril, da
je Frank ta denar sprejel, a Thaler je po-
zneje pred Prebegom izjavil, da tega Mili
ni rekel. Nato prebere dr. Ivo Frank
pismo kranjskega glavarja dr. Šuster-
šiča, v katerem slednji Ivo Franku po-
trjuje, da ni res, da je Ivo Frank bil pri
njem in ga na kolenih prosil, naj se na
Dunaju zavzame zanj, ker mu zaradi
»Jadrana« preti ječa, ampak da je bil Ivo
Frank skupno z dr. Bošnjakom pri njem in
ga prosil, naj intervenira, da bi dr. Horvat
radi »Balkana« bil iz preiskovalnega za-
pora izpuščen. — Glede procesa »Bal-
kana« se ne spušta v podrobnosti, ker je
stvar pred sodnikom. Od Dume sem res
dobil 20.000 K, toda kot plačilo, ker sem
mu svetoval, kako se imajo statuti izpre-
meniti, da se »Jadran« vzdrži. Nato pri-

jema dr. Mile Starčevića, ker je ta leta
1911. bil pri baronu Rauchu, ko se je iz-
vedelo, da ima postati ban. Nadalje je dr.
Starčević pred desetimi leti delal na to, da
se je neka razprava proti nekemu goljufu
vršila tajno, za kar mu je pripomogel oni
dr. Edmund Frank, ki ga zdaj Starčević
napada kot »Hausjuda«. (Mile: To je podla
laž! Imenaj!) Frank: Jaz bom to dokazal
pred sabsko komisijo in sem pripravljen
položiti za to 10.000 kron kavcije za hrva-
ške šole.

Opomba uredništva. Ker je
dr. Frank vpletel v svoja izvajanja tudi
pismo kranjskega glavarja dr. Šusteršiča,
smo se informirali na pristojnem mestu in
izvedeli, da je resnica, da sta leta 1912.
prišla gg. dr. Ivica Frank in dr. Bošnjak v
dunajski parlament in zaprosila g. dr.
Šusteršiča, naj bi interveniral v prilog dr.
Horvatu. Dr. Šusteršič je inter-
vencijo odklonil, s čimur je bil
hkrati razgovor, ki se je vršil na hodniku
parlamenta, končan. Na podlagi tega do-
godka se je bila zanesla od neznane strani
neresnična govorica, da je dr. Ivo Frank
prosil dr. Šusteršiča na kolenih, naj njemu
(Franku) pomaga v aferi »Jadran«, da ne
pride v ječo.

To za dr. Ivo Franka sramotilno go-
vorico je predložil dr. Mile Starčević Fran-
ku na sestanku vrhovne uprave stranke
prava v Trstu leta 1913.

Ko je dr. Šusteršič, ki pri tej seji ni bil
navzoč, od poslanca dr. Korošca izvedel o
navedenem dogodku, je smatral za svojo
dolžnost, pisati tako dr. Starčeviću
kakor dr. Franku pisma, v katerih
je resnici na ljubo točno dementiral, da bi
ga bil dr. Ivo Frank kdaj prosil interven-
cije v zadevi afere »Jadran« ali celo na
kolenih, temveč da sta ga dr. Ivo Frank in
dr. Bošnjak prosila samo intervencije za
dr. Horvata, — koji prošnji pa, kakor re-
čeno, ni mogel ugoditi.

× × ×

Iz Zagreba se nam še poroča:

Dr. Horvat je Starčeviću odgovar-
jal v seji 28. februarja. Pravi, da je bil pro-
ces radi »Balkana« proti njemu iz politič-
nih razlogov naperjen. Priredil ga je Cuvaj.
Cuvaj je sumil, da Horvat v Ljubljani in
na Dunaju proti njemu dela. Horvat in
Prebeg sta pri Slovenskem klubu dosegla,
da je grof Stürgkh podal znano izjavo proti
komisarijatu. Zato ga je Cuvaj ukazal za-
preti. Ta zapor pa je mnogo doprinesel k
temu, da je bil Cuvaj odstranjen. Glede
stvari same trdi, da ni nič na njej. Stvar
je sub judice. — Starčević mu je od-
govarjal, da v preiskavi radi »Balkana«
manjka aktov glede Horvata in Sachsa.
Horvat je s sodnikom Košutićem konfe-
riral dve uri ponoči pri zaklenjenih vratih.
— Horvat replicira, da se ni šlo za
»Balkan«, in zahteva, naj sabor Mile Star-
čevića izroči, da bo radi svojih laži »visel«.
(Veliko ploskanje na galeriji, na kateri so
bili topot v večini pristaši Frankovega
krila stranke prava.)

Dnevne novice.

+ Hrvatsko-slovenski klub v držav-
nem zboru ima sejo v četrtek, 5. t. m. ob
4. uri popoldne.

+ Deželni zbor kranjski ima sejo da-
nes popoldne in zvečer. Seja bo trajala
toliko časa, da reši zbornica ves šolski
zakon.

+ Liberalni kverulantje. Župan dr.
Tavčar, načelnik liberalne stranke, je
zopet telegrafiral na Dunaj. Topot je ce-
sarja v miru pustil, obrnil se je le na grofa
Stürgkha in voditelja finančnega mini-
strstva barona Engelna. Pritožuje se,
da bo od novih doklad baje morala sama
Ljubljana plačevati polovico in prosi
»usmiljenja« za ljubljansko občino.
— Človek bi bil skoraj ginjen, če ne bi
poznal teh liberalnih tičev, ki so tekom
svojega gospodarstva v Ljubljani dvignili
svojim someščanom občinske doklade za
nič manj kot okroglo 500%, reci petsto
odstotkov v primeri s prejšnjo ljubljansko
občinsko doklado in to brez vsakega usmi-
ljenja. — Liberalce pri deželnem finanč-
nem načrtu le eno boli in grize: da Slov.
Ljudska Stranka ni kmeta prav nič obre-
menila, kajti ni je stvari, ki bi jo liberalci
bolj sovražili kot kmeta. Ob volilni borbi
so napovedovali, da bo S. L. S. vzdignila
kmečke doklade od zemljiškega in hišno-
razrednega davka za 100%, in sedaj jih ta
debela laž peče na ustih in jeziki. Ime-
novane doklade so se vzdignile samo za
15% in še to dobi kmet in obrtnik na de-
želi povrnjeno, ker se obenem zni-
žajo okrajne cestne doklade; razun tega so
odslej dohodki do 1600 K popolnoma pro-
sti vsakega dohodninskega davka in konč-
no je trdno pričakovati, da se še ta mesec
sklene v državnem zboru zakon, po kate-
rem bodo male kmečke hiše popolnoma
proste državnega hišnorazrednega davka.
Ta peče gg. liberalce, ki hrepenijo le za
tem, da bi odrli kmeta na korist gnilemu
ljubljanškemu liberalnemu gospodarstvu.
A kmet je dosti pameten, da ne bo pustil
liberalca v deželni zbor in zato liberalci

svoje lepe namere ne bodo mogli izpeljati.
Brzjavke, ki jih liberalci pošiljajo na Du-
naj, so pa le žalosten dokaz popolne one-
moglosti liberalne stranke, ki ne zna nič
drugače več kot lagati in psovati na eni
— klečeplaziti na drugi strani. So in osta-
nejo prave suženjske narave in sami se
izročajo v javno pomilovanje kot — na-
dležni kverulantje.

+ Razveljavljenje mandatov Ma-
zelle in Josip Lavrenčič. Iz pravnihskih
krogov se nam piše: Popolnoma na-
pačno je, če se trdi, da se da volilni
red po pravici razlagati tudi tako, ka-
kor ga razlagajo liberalci in z njimi
državno sodišče. Kranjski deželni vo-
lilni red določa popolnoma jasno, da
imajo le cele krajevne občine volilno
pravico bodisi v mestni bodisi v kmeč-
ki skupini. Volilni red kranjski niti ne
pozna trganja občine v dva kosa za vo-
lilne namene. To je nastalo le vsled po-
sebne prisiljene razlage volilnega
reda. Besedilo volilnega reda je pa te-
mu nasprotno in večina deželne zbor-
a je le uporabila jasno besedilo za-
kona, ko je razveljavila mandata Ma-
zelle in Jos. Lavrenčiča. Okolnost, da
se je tako kot letos volilo že dolgo let,
prav nič ne pomeni, ker vsak zakon
velja toliko časa, dokler se izrecno ne
izpremeni. V tem oziru se pa naš de-
želni volilni zakon ni prav nič izpreme-
nil, in sicer ravno po krivdi liberalcev
ne, ki so leta 1906. obstruirali vladno
predlogo, katere je vsebovala tudi iz-
premembo v označeni točki. Tako se še
danes maščuje tista nezmislina ob-
strukcija liberalne stranke, katero je
vodil Ivan Hribar. Sklicevanje na raz-
sodbo državnega sodišča je brez vsa-
kega pomena nasproti deželnemu zboru.
Kajti postava določa, da ima raz-
sodba državnega sodišča v taki stvari
samo akademichen pomen — to se pravi,
državno sodišče izreče mnenje, na
katero pa ni nihče vezan. Nasprotno je
izrecno določeno, da je o veljavnosti
volitve edini opravičeni sodnik deželni
zbor sam. Državno sodišče je pa —
ker se ni držalo jasnega besedila za-
kona — izreklo svoje mnenje očitno
le iz oportunističnih vzrokov: zdelo se
mu je to, kar je izreklo, umestno. To
je njegova stvar. Deželni zbor se je pa
držal jasnega in točnega besedila za-
kona — ki se je bil doslej preziral —
in prav je imel.

+ Liberalne nesramnosti. V soboto
smo poročali, kako grdo se je zlagal
poslanec Ribnikar v deželnem zboru o
poslanca Škulju. Ko je naletel enkrat
na najodločnejši odpor, je Ribnikar, na-
mestu da bi se opravičil, imel predrz-
nost tajiti ter je izjavljal, da Škulju nič
rekel ni! Poslanec Ravniharju, odgo-
vornemu uredniku »Slov. Naroda« je
poslanec Škulj v obraz povedal, da bo
»Narod« pisal o Ribnikarjevi trditvi
kakor o resnici. In to se je za odgovor-
nega urednika dr. Ravniharja tudi zgo-
dilo. »Narod« piše, da je izzival posla-
nece Škulji! Dali smo prepisati oni od-
stavek Ribnikarjevega govora, ki vse-
buje lažnjivi napad na poslanca Škulja,
ki pa v »Narodu« stoji naslikan kot
opravičen napad, ki temelji na resnici.
Dotični prizor podaja stenografski za-
pisnik: Poslanec Ribnikar: V Loškem
Potoku se je vršilo premovanje, pri ka-
terem je bil g. kaplan Škulj sam na-
vzoč. Prignalo se je kakih 300 živinčev,
g. kaplan Škulj je vabil na premovanje,
razmnožil povabila, prignala se je vsa
živina, mršava in debela, lepa in ne-
lepa (Dr. Pegan: »Klerikalna in libe-
ralna« — Dr. Zajec: »Ovce in kozli« —
Dr. Pegan: »Krave so bile«), plem-
enska in neplemenska, tako da je bil
že s tem nekako onemogočen pravi po-
men premovanja. Ampak recimo, da to
ni bilo napačno, toda g. kaplan Škulj
je šel in je, da bi razdelil ovce in kozle,
dal tistim, ki so člani živinorejske za-
druge, rdeče tablice, vsem drugim pa,
ki niso člani te zadruge in ne pristaši
njegove stranke, modre tablice. (Škulj:
»Ni res, lažete!«) To je res in šele po
intervenciji vladnega organa ste morali
to izpremeniti. (Škulj: »Lažete, to ni
res!« — Triller: »Saj ne veste, g. Škulj,
če je to res ali ne!« — Škulj: »Vsaj me-
ne dolži, da sem bil jaz vzrok, torej
bom ja vedel!«) Faktum je, da je bila
živina takrat razdeljena po dvoarve-
nih tablicah (Škulj: »To je pavšalno
sumničenje!« — Velik nemir in burni
vmes-klici. — Dež. glavar zvonil, torej
strankarsko razdeljena. (Ugovarjanje
na levi. — Posl. Škulj: »Impertinence!« —
In »Narod« sedaj piše, da je izzival
poslanec Škulji, ki se je proti nasilni
liberalni laži potegnil samo za svojo
čast! Res, s čednimi nasprotniki mo-
ramo voditi boj. Ali odgovornega ured-
nika »Slov. Naroda« res ni že nič več
sram? Menda bo že tako, ker po poro-
čilu »Dneva« je včeraj posl. dr. Ravni-
har na shodu v Mesnem domu pravil,
da je bil liberalni poslanec izključen od
sej, ker so liberalni poslanci protesti-
rali proti temu, da se jim daje ukor.

+ Volilno gibanje na Notranjskem.
Včeraj sta se vršila na Krasu dva sho-
da, na katerih je govoril posl. Gostin-
čar. Prvi je bil popoldne v Trnju, drugi
pa popoldne v Kočah pri Slavihi. Oba
shoda sta bila zelo dobro obiskana.

+ Občinski posredovalni uradi —
liberalna jeza. Nič manj kot 1/3 vseh li-
beralnih poslancev v deželnem zboru je
advokatskega stanu, zato je jeza na po-
sredovalne urade umljiva. Ko se je na-
črt postav za posredovalne urade de-
lal, smo precej rekli, da ugovori liberal-
cev zoper posredovalne urade izvirajo
le iz skrbi za njihove advokate. Zdej ko
so posredovalni uradi komaj leto dni v
veljavi, kažejo številke, ki jih je zbral
deželni odbor, še bolj jasno, kako ute-
meljena je bila liberalna skrb za —
kmeta. Pravili so namreč, da iz zgoli
skrbi za kmeta ne morejo pritrditi po-
sredovalnim uradom. Poglejmo števil-
ke! Posredovalnim uradom je bilo pred-
loženih v razpravljanje v enem letu, in
sicer od strank samih: civilno-pravnih
slučajev 1310; kazensko-pravnih 1868,
sodišča so predložila v poravnavanje
1677 slučajev, tako da so imeli vsi po-
sredovalni uradi razpravljati o 1310 ci-
vilnih in 3545 kazenskih slučajih. Brez-
uspešnih je bilo 332 civilno-pravnih in
1564 kazenskih slučajev, ali vsega sku-
paj 1896. Uspešno se je razpravljalo v
1009 civilnih in 1672 kazenskih sluča-
jih. Tedaj se je sklenilo pred posredo-
valnimi uradi nič manj kot 2681 po-
ravnav. Ako se šteje na vsako tako
poravnavo stroškov 30 do 40 K, pa bo
umljiva liberalna skrb za kmeta! Kon-
čno se pripominja, da te številke niso
popolne, ker od nekaterih občin dežel-
nemu odboru še poročila niso došla. Ne-
kaj slučajev je pa še visečih, oziroma
neresenih.

+ Češki list o naših Orlih. Svobodo-
miselni list »Samostatnost« z dne 26. t. m.
piše: Orli se jako močno širijo v jugoslo-
vanskih deželah. Zlasti slovenski Sokoli
se morajo z njimi silno boriti. Zveza slo-
venskih Sokolov šteje manj društev kakor
Orli ali zato več članov. Sokoli imajo 106
društev, Orli pa 168; Orli štejejo le 5228
članov, Sokoli pa 6880. Društveno delo-
vanje je pa pri Orlih previdno večje. Slo-
venski Sokoli so priredili le 71 predavanj,
Orli pa 1103!

+ Železniška zveza z Dalmacijo.
Glede tega piše zadrski »Narodni List«
z Dunaja: Proga Novo Mesto—Metlika,
oziroma Buhnjarci, dolga 50 km, se
otvori 1. maja. Proga Buhnjarci—Kar-
lovec, dolga 29 km, je tudi že dogotov-
ljena. Drugi del zveze z Dalmacijo, to
je proga Ogulin—Knin, dolga 207 km
(liška železnica) se ima zgraditi do leta
1918. Financirajo jo: Peštanska komer-
cialna, Ogrska agrarna in Union-banka
ter Ogrsko delničarsko društvo za lokal-
ne železnice, gradi pa tvrdka Grün-
wald & Schiffer. Proga Ogulin—Plaška,
26 km dolga, je skoraj popolnoma do-
gotovljena, kakor je tudi že veliko kilo-
metrov med Gospičem in Gračacom
zgrajenih. Proga bo tu precej prej iz-
vršena, kakor je dogovorjeno. Zadnji
del, proga Knja—Pribubič, se tudi zač-
ne kmalu graditi in so dela že razpi-
sana.

— Smrtna kosa. Iz Trebnjega nam
pišejo: V nedeljo med rano sv. mašo je
umrl previden s sv. zakramenti ugleden
mož naše župnije g. Janez Ratajčec, posest-
nik in gostilničar v Lukovku. Bil je izvr-
sten gospodar in družinski oče, vseskozi
odločen in delaven pristaš naše Slov. Ljud-
ske Stranke, več let občinski svetovalec
in cerkveni ključar, nekaj časa tudi župan
občine Trebnje. Vzornemu možu hvaležen,
blag spomin, njegovi žalujoči rodbini pa
najiskrenejše sožalje! Pogreb bo v torek
ob pol 9. uri dopoldne. — Pokopali so v
Kranju gospo Terezijo Konc, rojeno Do-
lenc, vdovo c. kr. poštnege oficijala in po-
sestnico.

— Velika nesreča v Zagorju ob
Savi. V soboto okrog 10. ure dopoldne
se je dogodila v kamnolomu gos-
poda Birolla velika nesreča, ki je za-
htevala dve človeški žrtvi. Delavca Gla-
vač Lenart in Sajovec Blaž sta izstrelje-
vala skale z dinamitom. Pri tem pa sta,
kakor se splošno sodi, prišla na neko
neka dnu staro duplino, iz katere baje
ni bil dinamič popolnoma izstreljen, ter
ondj zopet naprej vrtala. Naenkrat pa
se je užgal dozdevno prej ostali kos di-
namita ter obadva delavca vrgel kake
štiri metre visoko v zrak. Delavec Gla-
vač, ki zapušča vdovo in sedem nepre-
srkljenih otrok, je ostal na licu me-
sta mrtev in ves razmesaren. Drugi
delavec Sajovec je sicer ostal še živ, to-
da tudi ta je zelo poškodovan; zlom-
ljena mu je ena roka in poškodovane
ima oči, da ne bo nikdar več videl. Vse-
kakor bi bilo priporočati pri rabi dina-
mita malo več pozornosti.

+ Nesreči v Vremskem Britofu.
Kakor znano, še sedaj niso izkopali
onih devet ponesrečenih delavcev v
vremskem premogovniku. Kopali so od
nesreče do sedaj, torej blizu tri mesece,

izhod za silo. Ta je sedaj dovršen in pričakujejo samo komisije in potem se očisti znani nesrečni kraj, imenovan »Geseneke«, kjer leže ponesrečenci. — Ravno sedaj pa, ko se pričakuje, da dobe ponesrečene, je pa naenkrat družba, ki vodi premogovnik, odpovedala delo vsem delavcem, izvemši one, ki delajo pri strojih, po številu šest. Odslovljen je tudi delovodja Schmidt, ki je nemški državljan. — Radi tega so nastale med ljudmi razne kombinacije o vzroku tega koraka, ki je neznani. Sodi se, da je to korak, ki je storjen le, da se družba umakne preiskavam in raznim kaznim. Vsi namreč vedo, da delo ni ustavljeno za vedno. Delavcem je odpovedano s 15. marcem.

— **Iz Dol. Logatca.** Dolgoletni želji po nujno potrebnem povečanju oziroma prezidavi naše župne cerkve bo, upamo, kmalu ustrezno. Gospod arhitekt in stavbni vodja Jos. Jakusch iz Ljubljane nam je napravil načrte s posebnim ozirom na ohranitev arhitektonskega presbiterija, in centralna komisija za ohranitev spomenikov na Dunaju jih je že potrdila. V kratkem se razpiše konkurenčna obravnava za potrebna dela, ki se po možnosti izvrše že letos.

— **Dr. Velimirovič v Zemunu** ustanovljen in v Belgrad nazaj poslan. Znani pravoslavni propovednik dr. Velimirovič iz Belgrada je 28. t. m. odpotoval iz Belgrada, da se poda v Zagreb k proslavi jugoslovanskega pesnika-filozofa Petra Petroviča Njeguša. Dr. Velimirovič bi bil v Zagrebu v pravoslavni cerkvi imel govoriti o »Petroviču Njegušu in problemu vere«. V Zemunu pa ga je policija ustavila in mu ukazala, da se ima takoj vrniti v Belgrad, kar se je tudi zgodilo.

— **Zakon proti oderuštvi** je predložen hrvatskemu saboru.

— **Drava** je, kakor se iz Osieka javlja, zdaj ledu prosta.

— **Umor v sodišču.** Ante Malvasia v Spljetu je velik zločinec, komaj 29 let star, a že 22 krat kaznovan. Je navaden apaš. Zadnjič je ranil svojo priležnico, prostitutko Jakico Mikačić, ki ga je redila. Ko je radi tega te dni stal pred sodnijo, je med odmorom spisal, naj ga s stražnikom puste na stranišče. Tu pa je na hodniku bliskoma napadel Jakico, ki je bila kot priča pozvana, in jo z bodalom zabodel, da je kmalu nato izdihnila. Ranil je tudi sebe, a ne smrtno nevarno. Nož je bil v ječi zostril.

— **Velika nagajivost.** Te dni se je poročalo, da so v Zagrebu aretirali moža in ženo, ki sta izvedla znani dinamični atentat v Debreczinu. Izkazalo pa se je, da gre za pomoto, najbrž pa za hudo šalo. V Zagrebu je namreč prišel nek advokat iz Budimpešte in se zabaval po različnih lokalih z neko orfejsko pevko. Nek madžarski žurnalista, ki se je takrat slučajno tudi v Zagrebu nahajal, ju je pa policiji prijavil, češ, da sta to najbrže atentatorja iz Debreczina, ker sta jima videti podobna. Policija je advokata in pevko res zaprla in sta morala elegantni zabavni lokal zamenjati s »pričnam« v zagrebškem arestu. Zdj se je stvar pojasnila in išče advokat tistega žurnalista, ki je zakrivil njegovo nezgodo, najbrže nalašč.

— **Konjski tat Figer ustrelen.** V Kozju na Hrvatskem je prosluli konjski tat Figer, ki ga kranjske, štajerske in hrvatske oblasti že dolgo iščejo, prignat par volov, ki ju je na posestvu Krajačiča ukradel, na sejem. Listka ni imel in hotel vola nekemu zelo po ceni prodati. Kupec, kateremu se je to seveda čudno zdelo, je zato poklical orožnika, pred katerim pa je Figer naglo bežal, ko ga je zagledal. Ker se na orožnikov poziv ni ustavil, ga je orožnik ustrelil.

— **Pameten general.** Prejšnji zagrebški zborni poveljnik pl. Vrba, katerega naknadno umirovljenje je vzbudilo tekom lanske mobilizacije veliko začudenje, je imel med drugimi vrlinami tudi to, da se je pri vsakem svojem nadzorovanju čet pri vsakem polku dal natančno poučiti o številu analfabetov. Pri vsaki stotnji so se morali sestati vsi analfabeti v 1 sobi, kjer se je feldzajm mojster pl. Vrba osebno natančno prepričal, v koliko so napredovali vojaki v branju in pisanju. Pri teh nadzorovanjih ni manjkalo strogih ukazov pri častnikih in podčastnikih, če je general prišel do prepričanja, da se takim revežem ni posvečalo dosti pozornosti ali truda. Ta zborni poveljnik je po svojih bogatih skušnjah dobro vedel, da danes dobremu vojaku ne zadostuje samo puška, ampak da treba, da se tudi duševno dvigne. Če bi vojaški dostojanstveniki v tem oziru posnemali sedaj upokojenega feldzajm mojstra pl. Vrba, katerega vojaške možnosti so bile po Avstriji med visokimi vojaškimi krogi dobro znane, bi se število analfabetov dokaj zmanjšalo. Pl. Vrba je bil rojen v Liki na Hrvaškem in se navzlic svojem dostojanstvu ni nikdar sramoval svoje hrvaške narodnosti.

— **Sadjarški tečaj** se bo vršil prihodnji četrtek in petek v Smarci, t. j. 5. in 6. marca (torej ne 2. in 3. marca, kakor je bilo prvotno naznanjeno); na Brdu se pa bo vršil tečaj 11. in 12. marca. Udeleženci se naj takoj prijavijo na naslov: »Sadjarško društvo na Homcu, p. Radomlje«.

— **Ogenj.** Dne 24. m. m. zvečer je do tal pogorelo gospodarsko poslopje Iv. Hudelje v Knežini, občina Dragatuš. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen.

— **Obesil** se je v Podhruški posestnikov sin Anton Urankar in zapustil vdovo z 9 mesečnim detetom.

— **Iz ljudskošolske službe.** Suplent Franc Škof v Spodnjem Logatcu je imenovan za provizoričnega učitelja na ljudski šoli v Cerknici.

— **Veter mu je vzel 2 tisočaka.** Iz Amerike nam piše prijatelj lista: Dne 28. decembra lanskega leta se je pripeljal v New York kmečki mladenič, doma iz brežiškega okraja. Doma je od svojega očeta iztirjal dedščino po materi v znesku 2300 K. Ko se je vozil iz Hamburga v novi svet, je nekega dne na krovu ladje pregledaval svojo denarnico. Vzel je oba tisočaka ven, kar pa potegne močan veter in po bliskavo je mladeniču iztrgal iz roke oba. Nekaj časa je še videl, kako se je veter v zraku nad morskimi valovi igral z njegovim premoženjem, potem pa sta tisočaka padla v — valove. Mladenič je padel v omedlevico. Zbudil se je še le, ko je ležal v neki njujorški bolnišnici. Od žalosti se mu je zbledlo. Šele čez nekaj dni je pripovedoval s solzami v očeh svojo nesrečo. Fant je od dne do dne bolj bolehal in dne 24. jan. je — umrl.

Primorske vesti.

— **Goriški deželni zbor** je sprejel resolucijo radi sankcije stavbenega reda. Slovenski liberalci so dodatno predlagali resolucijo radi sankcije deželne hranilnice. Glavar tega ni dal na glasovanje, ker je predlog proti poslovniku. Deželni zbor je razpravljal dalje kolonistični zakon. Slovenski in laški liberalci ga hočejo zavleči, slovenski predlagajo čas 24 ur radi slovenskega teksta, laški hočejo, da se zaslišijo izvedenci. Fon izjavlja, da so za oboje imeli dovolj časa za študiranje, ker stvar je nujna. To je imenitno socialno vprašanje. Predlaga prehod v podrobno razpravo, enako Bugatto. Zastopnik vlade izjavlja, da ni časa prelagati, vlada bo ta načrt predložila sankciji, tisoči kolonov željno čakajo te postave. Seja je bila v soboto popoldne prekinjena in se je ob treh nadaljevala.

— **Občinske volitve na Reki** so se izvršile preteklo soboto in so prodrli laški avtonomisti. Volilnega gibanja ni bilo skoro nič, ker se madžarska vlada vsled dogovora v volitve ni nič vmešavala.

— **Imenovanje.** Dr. Andrej Novak je imenovan za okrajnega sodnika extra statum in voditelja okrajnega sodišča v Komnu.

— **Nasilna smrt reškega apaškega poglavarja.** Dne 25. m. m. zvečer je v reški bolnišnici podlegel ranam, zadobljenim v pretepu, 28letni pristaniški delavec Andre Cuculič. Pokojnik je bil na široko znan kot najmočnejši pa tudi najnasilnejši človek v Reki. Bil je silne postave, pravi Goljat, ki se nikogar na svetu ni bal. Celo pri vojakihi si je vse dovolil in je baje nekoč udaril za uho celo častnika. Kadar je prišel v Reki v kako gostilno ali kavarno — denarja mu nikoli ni manjkalo — se je vse treslo pred njim; gospodar in služništvo so mu na vso moč stregli in se smehljali, ko je začel grizti in lomiti kozarce in posodo, pretepati goste itd. Gorje, če se je kdo uprl! Cuculič je planil kakor slon ter vse zdrobil in poteptal. Redarji so se ga lotili le tedaj, kadar jih je bilo več skupaj, a tudi tedaj so ga obvladali le z največjim trdom. Radi nasilnosti proti policijskim organom, radi pretepop in izgrediv je bil Cuculič neštokrat kaznovan, ne da bi se poboljšal. Seveda je v pretepih tudi sam kaj staknil in bil neštokrat težko ranjen z nožem, bil obstreljen itd., a vselej je zopet ozdravil in bil isti kot prej. Nekakega poltekmeča je imel Cuculič v svojem 26letnem tovarišu Romanu Basso, ki je bil rojen v Reki, a pristojen v Trevizu na Laškem. Tudi Basso je bil zelo močan in huč pretepač. Ko se je pa nekoč hvalil, da ga ni, ki bi ga on ne zmožal, je navzoči Cuculič takoj predlagal, da se sprimetata v tekmi. To se je tudi zgodilo in Basso je v naslednjih desetih minutah večkrat zaporedoma ležal na tleh kakor je bil dolg in širok. Od tega trenutka sta se Cuculič in Basso sovražila, tembolj, ker je Cuculič porabil vsako priliko, da ga je dražil. Tako je bilo tudi 24. m. m. ponoči, ko sta se s svojimi tovariši sešla v raznih gostilnah in so jih prijatelji že parkrat komaj

spravili naražen in potolažili. Ker je pa Cuculič vedno z nova začel izzivati, je Basso končno potegnil velik nož in zabodel Cuculiča najprvo v prsi, nato pa v zatilnik, in sicer s tako silo, da se je nož zlomil in ostal v rani. Cuculiča so prenesli v bolnišnico, Basso je pa hitel na policijo in se sam ovačil. Ko so hoteli Cuculiča zaslišati, je na vsa vprašanja odgovarjal: »Idi k vragu!« Samo to je hotel vedeti, če bo živel in koliko časa bo moral biti v bolnišnici. Cuculič je opoldne v groznih mukah umrl. Njegovo silno telo je bilo vse pokrito z najrazličnejšimi tetoviranimi podobami.

— **Na nevarnega tička** je naletelo orožništvo v Devinu. Bil je to neki Henrik Barufaldi, rodom iz Mantove, ki ga je varnostna oblast zasledovala že cela štiri leta, a se jej je znal vedno pravočasno umakniti. Sedaj pa so ga vendar zalotili devinski orožniki in so našli pri njem različno vlomilno orodje. Toda Barufaldi se ni dal tako lahko prijeti. Strgal je orožniku bajonet s puške in z njim napadel drugega orožnika, Josipa Paladina, in ga ranil na levem očesu, potem pa pobegnil. Za njim sta se spustila v dir oba orožnika in tudi nekaj kmetov, ki so videli ves prizor. Barufaldi pa je potegnil iz žepa revolver ter začel streljati na svoje zasledovalce, kar je le-te zaustavilo, da je lopov v tem pobegnil. Po sreči ni bil nihče zadet. Barufaldi je visoke, vitke postave, rujavega, podolgačnega lica, nekoliko orlovskega nosu, ima majhne, pristrizene brke in črne oči. Ko je pobegnil, je bil brez klobuka in površnika. Najbrž je tudi lahko ranjen.

Štajerske novice.

— **Politična društva in krajevni odbori Kmečke zveze**, kaj je z občnimi zbori? Mnogo naših političnih društev še ni imelo letos občnih zborov, istotako tudi krajevni odbori Kmečke zveze še skoro nikjer niso sklicali javnih shodov. Zaupniki naše stranke, skrbite, da se bodo letos v vsaki župniji vršili politični shodi, osnujte krajevne odbore, pozivite politična društva. Če ne letos, vsaj prihodnje leto bodo deželnozborske volitve. Za ta boj pa mora biti naša armada do zadnjega moža pripravljena. V nekaterih okrajih že sedaj delajo liberalci »štimumo«.

— **Šolsko vprašanje v Studencih pri Mariboru.** Soboto, dne 28. februarja se je vršil v Studencih slovenski shod radi šolskega vprašanja. Ugodna rešitev tega vprašanja je krvavo potrebna.

— **Rekurz radi obč. volitev v Liki pri Zidanem mostu** je rešen sledeče: Volitve za 1. in 2. razred se potrdijo, one za 3. razred pa so razveljavljene. V 1. razredu so vsled izdajstva bili izvoljeni Nemci, v 2. razredu pa so zmagali naši možje. Tretji razred je pri zadnji volitvi volil 2 naša, 2 socialna demokrata in 4 liberalce. Če bodo naši pristali in agitatorji storili v polni meri in pravočasno svojo dolžnost, bo zmagala v 3. razredu popolno naša lista. Volilo se bo na podlagi starega imenika brez ponovitve reklamacijskega postopanja.

— **Poroka.** Rečica ob Savinji. V nedeljo, dne 22. februarja t. l. se je poročil tukajšnji pekovski mojster in trgovec g. Ivan Faganel z Nežiko Plesnikovo iz ugledne, posebno ljubiteljem naših gor dobro znane, vrle hiše v Logarjevi dolini. Bila srečna! — Za »Slovensko Stražo« sta darovala dva svata znesek 5 kron.

— **Bikorejska zadruga v Rečici** javlja po svojem načelniku Anton Turnšek, da se vrši I. občni zbor v ponedeljek, dne 9. marca, popoldne ob 8. uri. — Lokal Prisan. Govori dež. živinorejski nadzornik gosp. Martin Jelovšek. Vsi, zlasti udje, povabljeni!

— **Vreme je na Spodnjem Štajerskem** zadnji čas zelo toplo, samo dežuje še tuhtam. Bati se je, da nam še sušec kaj snega prinese!

— **Nov advokat v Mariboru.** Znani vodja Narodne stranke, dr. Koderman, je otvoril v Mariboru odvetniško pisarno.

— **Porotno zasedanje v Mariboru** se začne dne 8. marca.

— **Vojaške vaje pionirjev na Dravi.** Od 15. sušca do 15. septembra t. l. se bodo vršile ob obeh bregovih Drave pri Ptujju in sicer 25 km nad Ptujem in 3 km nižje Ptujja vojaške vaje pionirjev. Vaje se bodo vršile le ob delavnikih in sicer predpoldne in popoldne. V mesecih: sušcu, aprilu in septembru se bodo pričele zjutraj ob pol 7. uri in ob 2. uri popoldne ter bodo trajale predpoldne 4 do 5 ur in popoldne 3 do 4 ure. V ostalih mesecih pa ob 6. uri zjutraj in ob 2. uri popoldne. Kot znamenje za splave, da se vrše vojaške vaje, bo razobešena rudeča zastava tri kilometre nad Ptujem. Splavi bodo morali v tem času postati ob obrežju ter počakati tako dolgo, dokler vojaška oblast ne bo dala dovoljenja za plavanje.

Ljubljanske novice.

— **Ij Občni zbor S. K. S. Z.** se je vršil včeraj v Ljudskem Domu ob veliki udeležbi. Podrobno poročilo priobčimo v prihodnji sobotni številki.

— **Ij S. K. S. Z., ženski oddelek** uprizar v nedeljo, dne 8. marca v »Ljudskem domu« zgodovinsko tragedijo »Veronika Deseniška«. Igra sloni na zgodovinski podlagi. Slika nam moč in trdosrčnost celjskih grofov nad podložniki. Igra se odlikuje po krasnih prizorih in vzbuja mnogo zanimanja.

— **Ij V Rokodelskem domu** je imel včeraj g. gimn. profesor Fran Verbič prav zanimivo, zelo poučno predavanje iz botanike. G. predavatelj nam je poljudno popisal in v krasnih, barvnih skioptičnih slikah pokazal lepo vrsto domačih in tujih rastlin. Prav primerno nas je govornik opozoril najprej na zanimivosti domačih rastlin, da smo potem, ko nam je bil vodnik na izprehodu po tropičnih pokrajinah, toliko bolj čutili razloček med ljubko domačo in veličastno tujo floro. Projekcijsko delo pri skioptikonu je, kakor pri drugih skioptičnih predavanjih v »Rokodelskem domu«, oskrbel g. Ivan Tomažič, katehet uršulanske meščanske šole.

— **Ij V sredo, dne 4. marca redni sestanek katehetov** v posvetovalnici Katoliške tiskarne. Pričetek ob petih. Spored: 1. Določitev spovednih dni. 2. Razgovor o predlogu za kateh. tečaj v Pazinu. 3. Referat: Pomen in uporaba slik pri verstvenem pouku. (A. Čadež.) 4. Slučajnosti. — Zeleti je številne udeležbe, ker se bo določal tudi načrt za bodoče delovanje. Zunanji člani naj se izjavijo, katero delo je najbolj potrebno, ki naj se ga loti katehetsko društvo; če ne morejo priti osebno, naj izrazijo svoje želje pismeno.

— **Ij Liberalni protestni shod** proti deželnemu finančnemu načrtu je bil včeraj v Mestnem Domu. Shod je bil prav dobro obiskan. Zato pa ni bil gostilničarjem v korist, kakor se je napovedovalo, ampak v škodo, ker so zborovalci izpustili običajno nedeljsko dopoldansko ceho. Shod je torej gostilničarje zelo oškodoval, koristi pa nobene ne bo imel.

— **Ij Ljubljanski župan** prosi za nova bremena v Ljubljani. Ljubljanska mestna občina prosi deželni odbor dovoljenja za razne nove davščine, ki bodo globoko segle v žep ljubljanskih davkoplačevalcev. Danes je zboroval finančni odsek, ki se je bavil z najetjem novega dolga ljubljanskemu mestu. Kakor se kaže, bo Ljubljana udarjena z mestnimi dokladi tako, da bo v primeri ž njimi deželna doklada prava olajšava. Včerajšnji protestni shod liberalne stranke je bil torej jako umesten, samo namesto dežela naj bi se vedno reklo ljubljansko mesto in namesto deželni odbor naj se reče magistrat. Samo po sebi je umevno, da so na deželne poslanca grde psovke včerajšnjega shoda naredile tak vtis, ki simpatij do Ljubljane ne more vzbujati. Če bi seliberalni zborovalci zavedali, da stoji Ljubljana pred bankrotom, bi se pač nekoliko bolj brz dali. Ali liberalci niso bili nikoli pametni in tudi sedaj rijejo v svojo nesrečo.

— **Ij Narodni škandal na ljubljanskem magistratu.** Celovski »Mir«, glasilo koroških Slovencev, piše: »Celovski župan dr. Metnitz, ki se ne more dovolj shodovati nad slovenskimi »hecarji«, kakor imenuje značajne koroške slovenske voditelje, ne more dovolj prehaliti magistrata bele Ljubljane, središča Slovenije, ter pripoveduje po Celovcu na vsa usta, da je prosil ljubljanski magistrat, naj bi isti s celovskim magistratom dopisoval nemško. In ljubljanski magistrat mu je ustregel in dopisuje s celovskim nemško, le tupatam še pošlje kako slovensko vlogo, ki pa ima vedno dodan nemški prevod. »In zato,« pravi Metnitz, »smatram vsako slovensko vlogo, ki prihaja s Koroškega, za provokacijo.« Tepeni smo pri tem seveda »bedni Korošci«. Pri vsej narodni bedi na Koroškem manjka res samo še edina, ki jo »Narod« priporoča, da naj začnejo liberalci z razpošiljanjem »naprednih« časopisov na Koroško, da bi ti razdiralci uničili še edino to, kar se ni posrečilo nemškemu nacionalcem, namreč zaupanje slovenskega ljudstva v pštrtvovalno in narodno slovensko duhovščino na Koroškem, tako rekoč edini steber, ki ga ni omajalo nemškutarstvo in od katerega je odvisna bodočnost koroških Slovencev. »Slovenski Narod«, sram te bodi! Seveda od lista, ki brani tiste, ki psujejo Slovence za »bindišarje« po šolskih knjigah, ni kaj boljšega pričakovati.«

— **Ij I. c. kr. državna gimnazija v Ljubljani.** — Slovo in naročilo. Danes predpoldnem se je poslovil od našega zavoda senior proforskega zbora, častni kanonik vlč. g. dr. Iv. Svetina. Res je bila to notranja zadeva zavoda, vendar pa smo uverjeni, da bo kratko poročilo zanimalo tudi najširšo javnost, ker šteje vlč. g. kanonik po vsej slovenski zemlji na stotine in stotine akademično izšolanih učencev in v

Ljubljanski škofiji posebe so gotovo tri četrtine vse sedaj delujoče duhovščine sami — njegovi bivši učenci; znano pa je tudi, da je g. prof. Svetina ena izmed najbolj markantnih osebnosti v Ljubljani. Brez dvoma torej bo premnože zanimalo, kako se je poslovil sedanji rod v imenu vseh odšlih rodov. — Ob 11. dopoldne se je zbral ves učiteljski zbor v konferenčni sobi. V predsobi so čakale deputacije posameznih razredov višje gimnazije. V spremstvu g. c. kr. dvornega svetnika in dež. šolskega nadzornika Fr. Hubada in pa g. gimn. ravnatelja dr. Požarja je prišel g. slavljenec. Govoril je najprej g. ravnatelj dr. Požar. Mogočen, nepozaben je bil vtis — tako nekako je pričel — ki ga je nanj napravil g. slavljenec ob prvem srečanju pred 30 leti, ko ga je kot mlad suplent prvič videl v konferenčni sobi stare gimnazije na Vodnikovem trgu. Slavljenec je bil tedaj na višku telesne in duševne harmonije; prišel je bil par let prej kot c. in kr. vojaški kaplan iz Bosne po končani vojni; bil je veroučitelj, pa obenem tudi izprašan iz fizike in matematike za celo gimnazijo in doktor filozofije. Kaj čuda, če je s posebno pozornostjo zrl na tistega mladega duhovnika. A leta so tekla in tekla, in danes se kot ravnatelj v imenu velikega zavoda poslavlja od tistega mladega duhovnika, zdaj častnega kanonika in seniorja profesorskega zbora. Slavljenec je bil izboren učitelj matematike in fizike, ki je dosegal najlepše uspehe. Sam mož najstrožjega reda je znal vzdrževati železno disciplino in jo tudi uvesti, če je bilo treba. Gosp. kanonik pa je bil tudi učitelj najvišje resnice. Koliko zlatih nauk v šoli in na leci je zasadił skozi to dolgo, dolgo vrsto let v dovzetna mlada srca! Kakó ga mora presinjati srečna zavest na storjeno ogromno delo! S prirsčno željo, naj bi Bog dal poslavljajočemu se seniorju uživati zaproseni pokoj prav dolgo, je g. ravnatelj sklenil svoj govor. — Nato se je kratko poslovil tudi g. c. kr. dvorni svetnik. Za njim je v imenu učiteljskega zbora vzel slovo sedanji senior g. prof. L. Lederhas: Ko je tudi pred 30 leti v Gradcu nastopil preizkusno leto, mu tedanji ravnatelj in drugi gg. profesorji niso mogli zadosti prehvaliti mladega dr. Svetina, ki je bil baš par let prej odšel z univerze graške. Dr. Svetina nam je bil vzor, kako vršiti učiteljsko zvanje, z resnim, a vedno vedrim obrazom in z veliko ljubeznijo do mladine. V učiteljskem zboru je hodil nekako po stopnjah rajnega prof. in č. kanonika Marna: za resnico in pravico vedno neustrašen. Če je nastalo v zboru katerikrat kakšno razburjenje, dr. Svetinova mirna beseda je takoj vse pogladila. Učiteljski zbor mu hoče ohraniti vsledar najboljši spomin, naj slavljenec biva v Ljubljani, ali pa v svojem divnem zavičaju v Žirovnici, na lepem Gorenjskem. — Nekako v imenu vseh premnogih starih učencev se je nato poslovil g. prof. dr. Levičnik: Dr. Svetina je bil učencem vzor vestnosti, dela in nad vsak dvom vzvišenega duhovniškega življenja. — Nato so prišle deputacije učencev; nekatere skupine so s prav lepimi mislimi izrazile hvaležnost svojemu vzornemu profesorju. Gosp. kanonik se je poslovil najprej od dijaških deputacij z naročilom: »Spominjajte se besed, ki sem vam jih govoril!« Nato se je zahvalil za vse laskave besede, izrečene v tem slovesnem trenutku. — Tako je zavod skromno dal duška čustvom, ki so ga prevečevala v težki uri slovesa. A neki up nam še miglja v daljavi, da ta poslovitev ni bila zadnja. Za zdaj pa tudi v imenu vseh odsotnih, po svetu razkropljenih bivših učencev preč. g. kanonik in profesorju v slovo: »Z Bogom! Hvaležnost Vam naša do groba!«

Ij Essad paša v Ljubljani. Sinoči se je peljal z brzovlakom Essad paša z albansko deputacijo skozi Ljubljano. Albanski dostojanstveniki so se vozili v navadnem vozu I. razreda. Pred vozom se je zbralo nekaj Ljubljancev in ena Ljubljankin, s katero je Essad paša govoril. Albanci in tudi Essad paša so gledali na radovedne Ljubljance in se ljubezljivo smehljali. Ovacije pa Ljubljanci Essad paši niso nobene priredili. Essad paša se je peljal v Trst. Tudi v Liti in po drugih postajah je veliko radovednežev gledalo Essad pašo. Albanska deputacija se je z Dunaja peljala v Trst, odkoder se na Lloydovem parniku odpelje v Drač.

Ij Liberalno izzivanje na deželno-zborski galeriji. V sobotni seji se je poleg časnikarske lože, v kateri ima prostor »Slovenec« uredništvo, vstopil neznani človek, ki je ves čas godrnjal in s svojimi opazkami motil časnikarje. Naposled je postal tudi oseben. Ko je poslanec dr. Tavčar zaklical v zbornici, da »Slovenec« laže in je dr. Lampe zaklical »Ni res!«, je liberalni izzivac na galeriji zaklical: »Štefeta vprašajte!« Kričal Štefeta, ki je sedel poleg njega pri časnikarski mizi, očividno ni poznal. Štefe se je dvignil in stopil k izzivcu, rekoč: »To sem pa jaz, se bova pa kar hitro pomenila. Laži si ne pustim očitati.« Kričal je obmolnil, Štefe ga je pa s primerno prijaznostjo prijel

in v par sekundah je bil izzivac zunaj pred deželnozborsko galerijo. »Narod« je radi tega seve razburjen. Ta je pa dobra! Naši časnikarji naj bi bili po največji liberalni metodi, med tem ko izvršujejo svoj nelahek posel, na galeriji izpostavljeni še liberalnim insultom in psovkanjem. Tega pač ne bodo mirno prenašali.

Ij Hrvaška opera pride v Ljubljano 12. in 13. t. m. Prvi večer se pojata dve operi, in sicer Viktorja Parme dramatična romanca v treh slikah »Stara pesem«, besedilo po Henrika Heineja pesmi, in eno-dejanska italijanska opera Leoncavalla »Pagliacci«. Dne 13. zvečer pojó zadnjo opero Verdijevega cikla »Otello«.

Ij Razburljiv prizor na cesti. Včeraj je bil v bližini deželnega dvorca službujoči policijski stražnik rabil proti postopaču Karel Weckermannu, rojenemu leta 1869. v Ljubljani, orožje. Weckermann je beračil po hišah in je bil tako nasilen, da je morala neka stranka poklicati stražnika, kateri je Weckermann aretoval. Aretovar se je pa zapodil v stražnika in mu je razpraskal obraz. Ko se je v tretjič zapodil v stražnika, je stražnik potegnil sabljo in ga udaril po roki. Weckermann je imel do sedaj sploh navado, da je stražnika, ki je proti njemu interveniral, napadel, in je bil radi takih nasilstev tudi že večkrat kaznovan. Weckermann ima skupno že 25 kazni. Ljudstvo, kateremu slučaj ni bil znan, je seveda proti stražniku protestiralo, in čuje se, da se bodo morali nekateri radi tega zagovarjati. Pri tej priliki moramo občinstvo svariti pred umešavanjem v policijske posle. V enakih slučajih pa bi tudi policiji priporočali, da človeka s presekano roko in oblitega s krvjo ne vleče po cestah na Bleweisovo cesto, ampak da ali ga spravi v kako vožo in pošlje no rešilni ali kak drug voz.

Ij Še eno javno nasilstvo proti stražniku Josip Berkovič je cesto včeraj na grd način osnažil. Ko ga stražnik vpraša za ime, mu Berkovič ni dal niti odgovora. Ko mu je pa stražnik napovedal aretacijo, skočil je Berkovič v stražnika in mu odtrgal na plašču vrsto gumbov. Stražnik je nasilneža s težavo odvedel v zapor. Občinstvo je stalo pri tem slučaju na strani stražnika.

Ij Umrli so v Ljubljani: Josip Kagnus, Kranjske hranilnice blaginik v pok., 72 let. — Josipina Fritz, bivša delavkahiralca, 73 let. — Antonija Demšar, žena usnjarskega pomočnika, 56 let. — Mihael Mauser, delavec-hiralec, 72 let. — Filip Jakob Fajdiga, trgovec s pohištvo in hišni posestnik, 63 let. — Fran Krainer, železniški uslužbenec v pok., 84 let. — Neža Kustrin, finančne straže respicijenta vdova, 61 let. — Ignacij Pogačnik, poljski dninar, 49 let.

Ij Porotna obravnava proti Teodorju Budna radi izvršene in poizkušene goljufije se je začela danes; trajala bo najbrže 2 do 3 dni.

Zadnje vesti.

RAZBITA ZVEZA NEMŠKIH SVOBODOMISELNIH DEŽELNIH POSLANCEV NA ČEŠKEM.

Praga. Dne 1. t. m. ob 9. uri dopoldne, so zborovali nemško-češki državni in bivši deželni poslanci. Zborovanje je otvoril poslanec Pacher, ki je poročal o zadnjih dogodkih. Prvi je poročal za agrarno stranko dr. Damm, nato je pa izjavil za nemške radikalce poslanec Wolf, da ker je Bachmann postopal na svojo pest pri ministrskem predsedniku in je tako napravil zmešnjavo in nejasnost, kar pomenja, da je razbil dosedanje slovo in solidarnost, zato hoče Wolfova stranka zopet samostojno nastopati tako v češkem kakor tudi v državnem zboru. Wolf je nato s svojimi pristaši zapustil posvetovanje. Ostali poslanci so nato sklenili, da odklanjajo po vladi predložene pravne predloge (ki jih je pa Stürgkh že prejšnji dan umaknil) in da zahtevajo take predloge, ki odgovarjajo zahtevam Nemcev na Češkem. — Situacija je zdaj take: v nemškem nationalverbandu so še ostali nemški agrarci, nemška ljudska stranka, nemška delavska stranka, krščanski socialci in poslanec Wille.

NEMŠKI NATIONAL - VERBANI RAZBITI?

Praga. »Prager Tagblatt« poroča, da se vsled izida shoda nemških deželnih poslancev češkega deželnega zbora ni razbila le nemška deželno-zborska zveza, marveč da se mora tudi računati z razpadom nemške narodne zveze. Nemški agrarci kakor tudi nemški radikalci se bodo izjavili za samostojen nastop. Nemška deželnozborska zveza, ki je obstajala od leta 1908. sem, je imela najbrže dne 1. t. m. svoje zadnje zborovanje.

ČEHI GROZE Z OBSTRUKCIJO V DRŽAVNEM ZBORU.

Praga. Sklep shoda nekdanjih nemških deželnozborskih poslancev v češkem deželnem zboru čeških političnih krogov ni presenetil. Češke stranke, ki so se udeleževale pravih pogajanj, se snidejo v torek, da določijo svoje nadaljnje postopanje. Češki agrarci izjavljajo, da bodo zasledovali v bodoče staro svoje geslo: »Brez češkega deželnega zbora tudi državnega zbora ne.« Obstrukcijo bi Čehi le ustavili, če se takoj obnove ustavne razmere na Češkem.

PRED RAZPUSTOM DRŽAVNEGA ZBORA.

Praga. Včeraj je imel poslanec Prašek v svojem volilnem okraju shod, na katerem je izjavil: Mi se bojujemo za ustvaritev močne programatične večine, iz katere naj bi izšla odgovorna vlada. — Z ozirom na zadnje pismo grofa Stürgkha je izjavil: To pismo je dokaz o popolni nesposobnosti vlade in dokazuje njeno popolno odvisnost od nemškega veta, zato izjavljam odločno in to: pod takimi okoliščinami bomo to delo v parlamentu preprečili.

KORUPCIJA V MLADOČEŠKI STRANKI.

Mladočehi podpirani iz vladnega dispozičjskega fonda.

Praga. »České Slovo« priobčuje senzacionalno izjavo bivšega solastnika »Narodnih Listov«, brata bivšega ustan. mladoč. stranke, Prok. Gregra, ki izjavlja, da so vesti, da so Mladoči dobivali podporo iz vladnega dispozičjskega fonda, popolnoma resnične. **Dr. Kramář je sam v seji izvrševalnega odbora mladočeške stranke leta 1910. povdarjal, če hoče vlada imeti mladočeške glasove, da jih mora kupiti!** Leta 1908. je povedal tedanji glavni urednik »Narodnih Listov«, poslanec Anyž, da so Mladočehi dobili za volitve veliko denarja iz dispozičjskega fonda in da je v izvrševalnem odboru stranke predložil dr. Rašin račun in povdarjal, da se je mnogo denarja prihranilo, kar se je potem porabilo za deficit pri dnevniku »Den«. Greger je potem meseca januarja očital dr. Kramářu, da stranka dobiva denar od vlade, na kar pa mu je odgovoril dr. Kramář: »To ni nič čudnega. Saj imamo svojega ministra. In njegova dolžnost je, da skrbi za to, da zmagamo.« Dr. Fořt in dr. Rašin sta tudi potrdila, da je tedanji minister dr. Pacák preskrbel stranki 20.000 K, dočim sta pa dr. Fiedler in dr. Fořt izjavila v »Narodnih Listih«, da sta ta deficit lista »Den« pokrila iz svojega. — Ta izjava Prokopa Gregra vzbuja v vseh političnih krogih, kakor je lahko umevno velikansko senzacijo.

KORUPCIJA MED MLADOČEHI IN ČEŠKIMI AGRARCI.

Praga. Z ozirom na napade čeških radikalcev, da so dobivali mladočehi denar iz dispozičjskega zaklada za volitve, objavljajo »Narodni Listy« 1. t. m. članek, ki izvaja, da je neki češki radikalec zahteval od vlade 250.000 kron, da ustavi obstrukcijo v državnem zboru. List grozi, da bo objavil še podrobnosti.

STRANKARSKI SHOD NEMŠKE NAPREDNE STRANKE.

Praga. Dne 1. t. m. je zboroval v Pragi tudi strankarski shod nemške napredne stranke. Na tem shodu so odobrili Bachmannov nastop pri grofu Stürgkhu in mu izrazili zaupanje in zahvalo. Nadalje so sklenili bombastično

resolucijo, v kateri zahtevajo primerno zastopstvo Nemcev v češkem deželnem zboru in v deželnem odboru in v drugih avtonomnih zastopih, kakor tudi natančno narodno omejitve, narodna okrožja, poseben status za nemške deželne uradnike, nemški uradni jezik za sodišča na Nemškem Češkem in dvojezičnost vseh državnih in avtonomnih oblasti v Pragi.

KARDINAL KOPP SMRTNONEVARNO BOLAN.

Opava. Kardinal Kopp je obolel na akutnem vnetju možganske mreže. Od včeraj leži kardinal v nezavesti in ima hudo vročico. Položaj kardinalov je jako resen.

ŠPIJON JANDRIČ OBDOJEN.

Dunaj. Aleksander Jandrič je bil danes po dvanajsturni razpravi obdojen zaradi špijonaže na 4 leta 9 mesecev težke ječe. Z ozirom na razmeroma nizko kazen se splošno sodi, da si je Jandrič velik del informacij, ki jih je podal mekemu genralnemu štabu, izmislil.

OGLEDUH BARTMANN IZPUŠČEN IZ JEČE.

Dunaj. Znanega ogleduha Pavla Bartmanna, ki je bil svojčas obdojen v 3½ letno ječo, so včeraj izpustili.

LAHI ŠE VEDNO NISO GOSPODARJI TRIPOLISA.

Rim. »Agenzia Stefani« poroča iz Bengazija, da so Lahi 28. m. m. pod poveljstvom generala Ameglia napadli sovražnikovo taborišče Ešlejdima. Sovražnika, 2500 mož, sta napadli dve koloni. Mešana kolona, ki jo je vodil Meomartini, je prodirala po ravnini, druga kolona je pa po gričih prodirala. Sovražnikova artilerija je otvorila boj, a izstrelila je le nekaj strelcev. Sovražnik se je pripravil za obrambo na ekšlejdimskih gričih, a na napad od dveh strani ni bil pripravljen in je v paniki zbežal. Lahi so izgubili dva mrtva in 14 ranjenec, sovražnik je izgubil 235 mrtvih in več sto ranjenec. Lahi so zažgali dva tabora in so zarubili veliko orožja.

ATENTAT V DEBRECINU.

Bokarest. Policija dementira vesti, da bi bili provzročitelji atentata v Debrecinu prijati. Policija išče dijaka Catarana, o katerem meni, da je storilec.

SPREJEM PRINCA VILJEMA WIEDA V DRAČU.

Drač. Iz Skadra pride v Drač oddelek orožnikov na konjih, kakor tudi en oddelek orožnikov iz Valone, ki bodo skupno z orožniki v Draču skrbeli za častno službo novemu albanskemu vladarju.

TOVARNA V OGNJU.

Brno. Tovarna za volno Moric Beran sinovi je pogorela. 50 vozov volne je tudi zgorelo. Škoda znaša 300.000 K.

BRATA AVIATIKA SE UBILA.

Pariz. Španska aviatika brata Salwez sta padla z aeroplanom z višine 500 metrov. Oba sta obležala mrtva.

UBOŽNICA ZGORELA.

Danzig. Tukajšnja mestna ubožnica je zgorela. Tri uboge starke v starosti 82, 84 in 87 let so zgorele.

Trgovka A. Lukič se mudi na Dunaju pri nakupu najmoderneje spomladanske konfekcije za dame, gospode, dečke in deklice, na kar opozarjamo slavno občinstvo iz mesta in z dežele. 654 (3)

Mesto vsakega drugega obvestila.

Prežalostnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oče, brat in stric, gospod

Filip Fajdiga

mizarski mojster, posestnik in meščan

po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, danes 2. marca, ob 3. uri zjutraj, v 63. letu starosti v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega bo v torek ob 3. uri pop. iz hiše žalosti sv. Petra cesta 17, k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Trst, dne 2. marca 1914.

Zalujoči ostali.

KNJIŽEVNOST.

Pouk, kako se odmeri dohodninski davek na podlagi zakona o osebnih davkih in nove osebno davčne novele. Meseca marca izide v zalogi »Katoliške Bukvarne« važna in za vsakega potrebna knjiga »Dohodnina«. Sestavlja jo je strokovnjak Valentin Žun, tajnik v c. kr. finančnem ministristvu, ki je izdal svoječasno tudi brošuro »Osebnost dohodnina«. Knjiga sicer še ni v tisku, ker je treba čakati na izvršilno naredbo, ki še ni izdana; vendar bo pa nova knjiga še pravočasno na razpolago, ker se bo takoj, ko bo izvršilna naredba razglašena, iztiskala s podvojeno naglico. Rok za polaganje dohodninske napovedi je namreč letos radi osebnodavčne novele podaljšan. Nova knjiga bo v poljučenem, lahko razumljivem slogu obrazložila zakon o osebnih davkih iz l. 1896, ter osebnodavčno novelo, ki je pravkar izšla in stara določila ponekod bistveno izpremenila. Predvsem je pa poudariti, da bodo vse nejasnosti pojasnjevali mnogo številni praktični obrazci in vzorci raznih napovedi in izkazov. Posestnik, trgovec, uradnik in duhovnik bo našel v teh zgledih vse, nakar mu je treba paziti pri spisovanju fasije. Za to knjigo se bodo gotovo zelo živo zanimali vsi krogi, radi česar je v interesu vsakogar, da si jo že sedaj naroči. Ker bo takoj, ko knjiga izide, prihajalo premnogo naročil, katerih ne bo možno sproti izvrševati ni izključeno, da se bo ekspedicija ponekod zakasnela, medtem ko bodo oni, ki so knjigo že prej naročili, isto takoj dobili. Knjiga bo obsegala kakih sedem tiskanih pol in bo na razpolago po nizki ceni.

Zahvala.

668

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam ob priliki prežgodnje smrti našega preljubega soproga, oziroma očeta, strica in svaka, gospoda

Matija Stropnika

strojevodje c. kr. drž. žel. v p.

na katerikoli način izrazili svoje sočutje in sožalje, izrekamo s tem našo najiskrenejšo zahvalo. Srčna zahvala preč. duhovščini za spremstvo, kakor tudi gg. železničarjem c. kr. drž. žel. ter vsem darovalcem prekrasnih vencev.

Spod. Šiška, 28. februarja 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Tem potom se najvdaneje zahvaljujem vsem za izkazano mi sožalje povodom smrti moje žene

Katarine Globočnik

Zahvaljujem se prečastiti duhovščini za tolažila ob smrtni uri, p. n. družbi sv. Ursule, ženski Marijini družbi, društvu čevljarških pomočnikov za številno udeležbo spremstva k zadnjemu počitku in vsem onim, ki so se kljub slabemu vremenu udeležili pogreba in mi s tem izkazali globoko sožalje.

Trzin, 29. februarja 1914.

Janez Globočnik.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 29. februarja 1914.

Pšenica za april 1914.	12 52
Pšenica za maj 1914.	12 47
Pšenica za oktober 1914.	11 24
Rž april 1914.	9 39
Rž za oktober.	8 76
Oves april 1914.	7 61
Oves za oktober.	7 70
Koruza za maj 1914.	6 83
Koruza za julij 1914.	6 95

Navaden vrtnar

posebno za zelenjavo in sadje, s skromno zahtevo plače, ki zna poleg tega tudi kako rokodelstvo (najjubilše mizarstvo) se sprejme na neko posestvo. Prijazne ponudbe z navedbo plače naj se pošiljajo pod šifro »vrtnar 670« na upravnico lista.

670

ODDA SE

stanovanje

za majev termin, obstoječe iz 2 sob, kuhinje in drugimi pritliklinami v Ilirski ulici št. 22 pritličje, za ceno K 560.—. Več pove ADOLF HAUPTMANN, posestnik v Ljubljani.

675

Popravila šivalnih strojev

se izvršujejo v naših delavnicah točno in stvarno.

362

Singer Co. del. družba šivalnih strojev.

Največja in najstarejša trgovina s šivalnimi stroji v Avstriji.

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4. — Kranj, Glavni trg 119. — Novomesto, Veliki trg 45.

Lepo posestvo

v št. Lovrencu ob Temenici, blizu postaje in farne cerkve, kjer je dobro idoča gostilna s prodajalno in tobakarno, in z vsemi gospodarskimi poslopi in s prav lepimi rodovitnimi njivami, travniki in gozdi, na katerem se lahko redi do osem glav govedi in do šest prašičev, se proda iz proste roke zaradi družinskih razmer. Cena po dogovoru. — Več se poizve pri lastnici in vdovi Alojziji Gore po domače na »Kozini« pošta Sv. Lovrenc ob Temenici, Dolenjsko.

670

Prodajalka

vajena trgovine z mešanim blagom, z večletno prakso, želi prenesti svojo službo. — Naslov: »Prodajalka« pošto ležeče Bohinjska Bistrica, Gorenjsko.

677

Manufakturna trgovina

J. Grobelnik

prej Franc Souvan sin

Ljubljana

Mestni trg 22

nasproti lekar. Trnkoczy

Velika izbira zadnjih novosti za damske obleke

Krasno sukneno blago za damske pomladne kostume

Mišne novosti za bluže iz svile, krepa, batista in delaina

Zahtevajte vzorce! Oglejte si izložbe!

Velika izbira preprog in zaves, Schrollovi šifoni, platno, rute itd.

682

J. Grobelnik

prej Franc Souvan sin

Ljubljana

Mestni trg 22

nasproti lekarne Trnkoczy

naznanja, da ima tudi v svoji nanovo urejeni manufakturni trgovini posebno bogato zalogo

Sukna

za moške in ženske obleke.

Na novo došlo 600 najnovejših vzorcev po brezkonkurenčnih cenah!

Nekaj kar še ni bilo:

4000 m različnih ostankov raznega blaga od 1-20 m naprej sem nakupil v veliki tovarni za polovično ceno. Preje 1 m K 6-7, sedaj le K 3-60, tako da stane cela obleka — 3 m K 10-80. Prodaja se samo, dokler je kaj v zalogi!

Velika partija 1000 ducatov modernih žepnih robcev za reklamno ceno K 2- ducat!

Ne zamudite te redke prilike!

681

P. n.

Usojam se vljudno naznanjati, da sem svojo

trgovino s špecerijskim blagom

ki sem jo vodil na tukajšnjem trgu Pred Skofijo šte. 20 pod tvrdo

I. Skofizh,

prepustil gospodu Antonu Ravhekarju z vsemi aktivni in pasivi.

Ko se zahvaljujem za zaupanje, ki ste mi ga izkazovali v tako obilni meri ta o dolgo vrsto let, Vas vljudno prosim, da isto ohranite tudi mojemu nasledniku.

Z odličnim spoštovanjem

I. Skofizh.

P. n.

Dovoljujem si Vam vljudno naznanjati, da sem od gospoda I. Skofizha kupnim potom pridobil

trgovino s špecerijskim blagom

ki jo bom vodil pod tvrdo

Anton Ravhekar

Poleg špecerijskega blaga upeljal sem tudi trgovino z moko, semeni, rudniskimi vodami itd.

Prosim Vas, da mojemu gospodu predniku izkazovano zaupanje tudi meni ohranite, in se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Anton Ravhekar.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KURIRGIČNE BOLEZNI
PODROČNICA
LJUBLJANA-KOMENKEGA-ULICA 4
ŠEPIZDRAVNIK PRIMARIJ DR. FR. DERGANČ

40 letni uspeh, ki ga potrjuje na tisoče priznanj.

Želodčna tinktura

lekarnarja Piccolija v Ljubljani

krepi želodec, pospešuje prebavo in je odvajalna. — 1 stekleničica velja 20 vinar, ev.

677

Naročila sprejema lekarna **G. Piccoli, Ljubljana.**